

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

På efterårssamlingen 2018 vedtog Inatsisartut at suspendere bestemmelserne i Inatsisartutlovens §§ 2-5 indtil 31. december 2021. Det skete ved Inatsisartutlov nr. 24. af 28. november 2018 om ændring af Inatsisartutlov om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber. §§ 2-5 vedrører opgørelse af budgetstillingen i kommunerne og selvstyret.

Ved implementering af reglerne viste det sig desværre, at disse indeholder metodemæssige uhensigtsmæssigheder. Bl.a. var der ikke i tilstrækkelig grad taget højde for et øget antal opgaveoverførsler mellem kommunerne og Selvstyret, ligesom der ikke ved opgørelsen af den bagudrettede budgetstilling i tilstrækkelig grad var taget hensyn til behovet for en indfasning af inatsisartutloven, således at regnskabsår før inatsisartutlovens ikrafttrædelse kunne undtages.

Der blev på den baggrund iværksat et udredningsarbejde, der havde til formål at klarlægge, om der er behov for at ændre reglerne og i givet fald fremkomme med et forslag til formulering af sådanne nye regler.

Med dette forslag ophæves §§ 49 og 50, mens §§ 2 og 4 erstattes af nye og enklere bestemmelser. Desuden ændres reglerne for Grønlands Selvstyres Anlægs- og renoveringsfond, ligesom der åbnes mulighed for, at kommunerne kan oprette sådanne fonde. Endvidere forenkles reglerne for kommunernes regnskabsaflæggelse.

Videre åbnes mulighed for, at kommunerne kan få en engangstilladelse til én gang for alle at afskrive en række uerholdelige restancer over deres balance. Herudover indeholder forslaget en præcisering af reglerne vedrørende fælles offentlige IT systemer.

1.1. Budgetstilling

Både på kort, mellemlangt og langt sigt er det vigtigt med balance i den offentlige økonomi. Det skyldes både, at Grønlands økonomi må betegnes som meget lille i international sammenligning og indtil videre som stærkt afhængig af én naturressource (fisk og skaldyr). Grønlands økonomi er således i udgangspunktet forholdsvis sårbar overfor udsving i internationale konjunkturer og for ændringer i fiskeressourcerne. Sårbarheden vil mindskes med udviklingen af råstofsektoren, turismeindustrien m.v., men de internationale konjunkturer vil fortsat have stor indflydelse på udviklingstendenserne i landets økonomi.

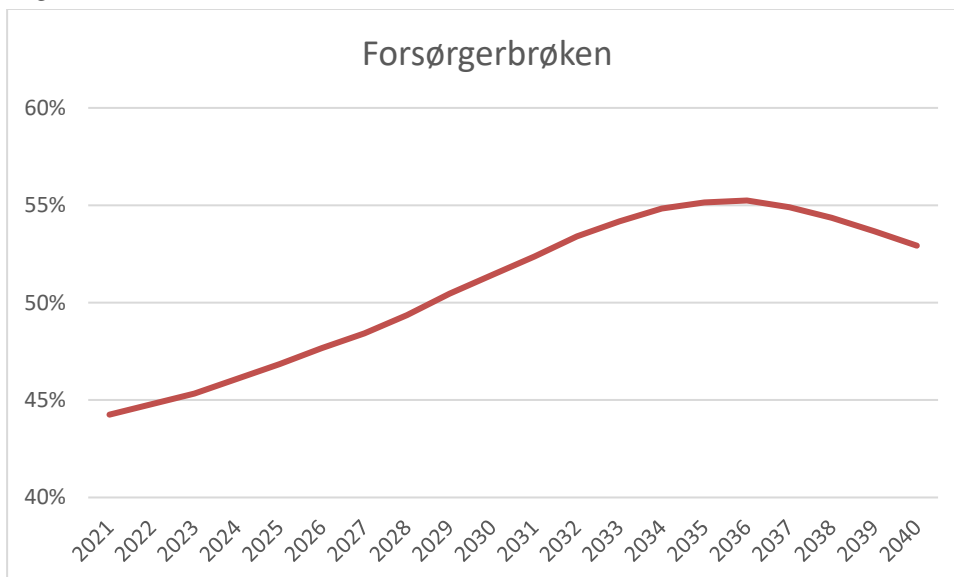
Både finanskrisen i 2008/2009 og den nuværende Covid 19 krise har vist, at bloktilskuddet fra staten har en stor stabiliserende indflydelse på Grønlands økonomi. De negative økonomiske konsekvenser af disse kriser har heldigvis vist sig mindre end frygtet, hvilket bl.a. har gjort det muligt at opretholde, og i nogle tilfælde udbygge, de sociale ordninger, sikre beskæftigelsen og fastholde skatteprovenuier.

Betydningen af bloktilskuddet fra staten vil være aftagende over tid. Det skyldes dels, at den økonomisk vækst må forventes at overstige væksten i bloktilskuddet, dels at tilskuddet reguleres med den gennemsnitlige pris- og lønregulering på statens driftsbudget, hvilket i de fleste år er mindre end de gennemsnitlige pris- og lønreguleringer i Grønland, og dels at bloktilskuddet må forventes at blive reduceret, efterhånden som indtægterne fra råstofsektoren stiger.

En række grundlæggende udviklingstendenser vil sætte stramme rammer for udvikling af økonomien i den offentlige sektor i de kommende årtier. Bl.a. vil ændringer i befolkningens sammensætning og størrelse stille skærpede krav til styringen af den økonomiske politik og udfordre prioriteringen af velfærdsydelse.

Udfordringerne illustreres bl.a. af nedenstående figur, der indeholder en beregning af forsørgerbrøken.

Figur 1

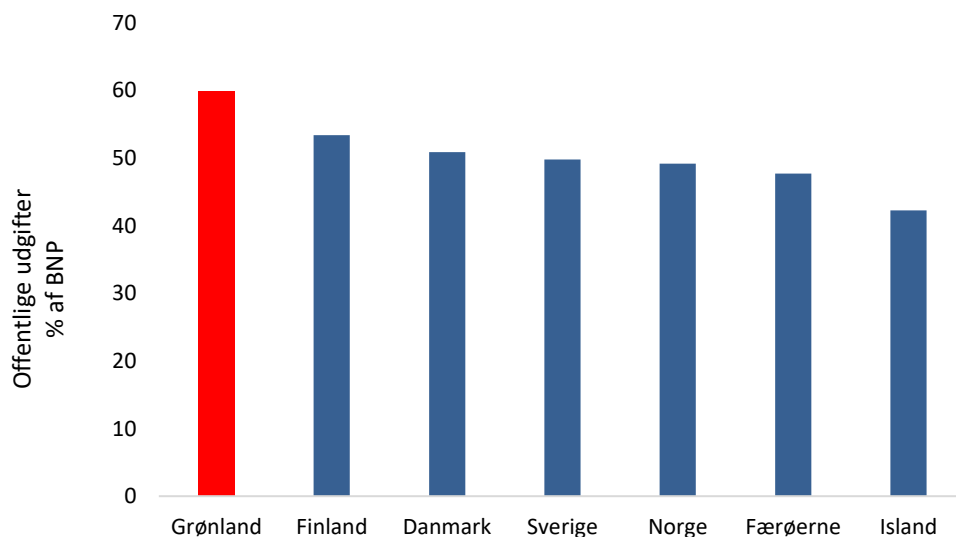

Figuren viser antallet af borgere mellem 0-16 år og over 66 år målt i forhold til antallet af borgere mellem 17-66 år. I perioden fra 2021 til 2036 vil der ske en kraftig stigning i antallet af borgere, som må forventes at skulle forsørges (helt eller delvist) af borgere i den erhvervsaktive alder fra 17-66 år. Stigningen afspejler bl.a. de ændringer, der sker i

befolkningens sammensætning i denne periode. Ændringerne viser også, at presset på den offentlige økonomi vil stige væsentligt i de kommende år.

Samtidig viser figuren nedenfor, at Grønland er det nordiske land, som har den største offentlige sektor.

Figur 2

Figuren viser den offentlige sektors størrelse i de nordiske lande, 2018, målt ved de samlede offentlige udgifter i pct. af bruttonationalproduktet (BNP).

Hvis merudgifterne i forbindelse med ændringerne i befolkningens sammensætning og tilsvarende problemstillinger søges løst ved at øge de offentlige udgifter, vil det være nødvendigt at forhøje skatterne væsentligt, ligesom den offentlige sektor vil vokse.

Naalakkersuisut ønsker ikke en uhæmmet stigning i skatterne i Grønland, og Naalakkersuisut tilstræber at reducere de offentlige udgifters andel af BNP.

De hensyn, som blev prioriteret med vedtagelsen i 2016 af lovens §§ 2-5, gør sig fortsat gældende. Der er således fortsat brug for at udvise mådehold med væksten i de offentlige udgifter og kræve balance i den offentlige økonomi. Redskaberne består bl.a. af langtidsholdbare løsninger for den økonomiske politik samt en effektiv og kompetent offentlig opgaveløsning med naturlige produktivitetsforbedringer i alle sektorer.

I nogle tilfælde vil investeringer i bolig-, erhvervs- eller infrastrukturprojekter resultere i underskud målt over en 4 års periode, men hvis opgørelsen i stedet foretages over en længere periode, f.eks. 10 eller 20 år, vil investeringerne resultere i mærkbare besparelser eller styrket vækst. Nye regler bør derfor ikke resultere i, at sådanne hensigtsmæssige investeringer enten

ikke gennemføres eller kun kan gennemføres, såfremt der på kort sigt foretages omfattende besparelser på finansloven. Det er derfor nødvendigt at give mulighed for, at konkrete investeringsprojekter under visse forudsætninger undtages fra opgørelsen af budgetstillingen. Forudsætningerne indbefatter bl.a., at der efter en konkret vurdering af et investeringsprojekt kan påvises et positivt samfundsøkonomisk afkast af investeringen. Aktuelt foretages vurderingen efter den gældende vejledning fra januar 2014 i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger.

En begrænsning af væksten i den offentlige sektor vil mindske sektorens efterspørgsel efter arbejdskraft. Bl.a. som følge heraf vil der ske en stigning i antallet af borgere som søger beskæftigelse i den private sektor. Et øget udbud af kvalificeret arbejdskraft er af afgørende betydning for udviklingen og omstillingen til et mere diversificeret erhvervsliv. Et erhvervsliv som består af flere betydende grene (fiskeri, råstof, turisme m.v.) vil medvirke til at øge den økonomisk vækst og sikre en mere holdbar økonomi.

1.2. Anlægs- og renoveringsfonde

Selvstyrets Anlægs- og renoveringsfond reguleres i dag af §§ 21-24 i landstingslov nr. 8 af 29. oktober 1999 om Grønlands Hjemmestyres budget. Lovens øvrige bestemmelser er ophævet. Det vil være mere hensigtsmæssigt at overføre disse regler til den gældende budget- og regnskabslov og i øvrigt tilpasse reglerne til dette forslag.

Der er fra kommunal side udtrykt ønske om, at der gives mulighed for, at kommunerne på samme måde som selvstyret kan oprette anlægs- og renoveringsfonde. Anlægs- og renoveringsfonde har til formål at styrke styringen på anlægsområdet. Oprettelse af en anlægs- og renoveringsfond indebærer, at betalingsforskydninger mellem finansårene som følge af byggetaktsforskydninger udlignes i fonden, og dermed ikke giver sig udslag i mange genbevillingssager. Fondene vil muliggøre en mere enkel og overskuelig økonomistyring af anlægsområdet.

1.3. Kommunernes aflæggelse af regnskaber

Efter gældende regler afleverer økonomiudvalget regnskabet til kommunalbestyrelsen, inden revisor har afgivet bemærkninger til regnskabet. Når kommunalbestyrelsen herefter har afgivet bemærkninger til regnskabet, får revisor regnskabet oversendt, hvorefter revisionen afgiver sine bemærkninger til Økonomiudvalget. Denne fremgangsmåde synes unødigt bureaukratisk og kan med fordel forenkles ved at stille krav om, at revisionens bemærkninger skal vedlægges, når økonomiudvalget afleverer regnskabet til kommunalbestyrelsen.

1.4. Regnskabsmæssig afskrivning af restancer

Kommunerne har registreret betydelige tilgodehavender hos borgere og virksomheder. Disse er opbygget over mange år. En del af tilgodehavenderne må anses for uerholdelige og bør

derfor regnskabsmæssigt afskrives i kommunerne. Til forskel fra selvstyret har det i kommunerne ikke været almindelig praksis at foretage årlige afskrivninger af uerholdelige tilgodehavender i driftsregnskaberne. I dag vil en afskrivning af de over flere år opbyggede tilgodehavender resultere i, at kommunerne vil fremvise meget store underskud i deres regnskaber, hvilket efter omstændighederne vil give et forvrænget billede af kommunernes faktiske økonomiske situation i det eller de pågældende regnskabsår.

1.5. Fælles offentlige IT systemer

Der har desuden vist sig behov for at præcisere, at reglerne om fælles offentlige IT systemer også kan finde anvendelse i tilfælde, hvor det ikke er alle offentlige myndigheder, institutioner m.v., som skal benytte de pågældende systemer.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1. Budgetstilling

Det er målsætningen, at der over tid ikke afholdes flere udgifter, end indtægterne tillader. Derfor stilles med budget- og regnskabsloven krav om budgetbalance eller -overskud for Grønlands Selvstyre og for de enkelte kommuner set over en 4-årig periode.

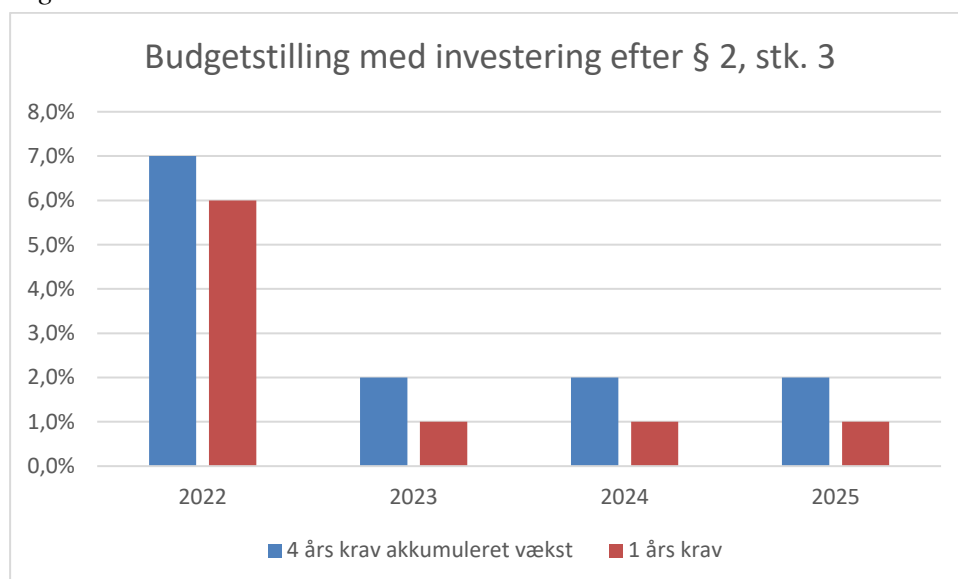
Det er desuden målsætningen, at væksten i de offentlige udgifter begrænses. Budgetstillingen defineres derfor således, at en kommunes årsbudget inklusiv budgetoverslagsår eller Grønlands Selvstyres finanslov inklusiv budgetoverslagsår som udgangspunkt ikke må udvise underskud i forhold til saldoen for anlæg, drift, indtægter og tilskud. Desuden må de samlede udgifter til drift, anlæg og tilskud maksimalt have en realvækst på 1,00 pct. I ét år og maksimalt have en samlet realvækst over 4 år på 2,00 pct. Både i finansloven og i kommunernes årsbudgetter angives budgetoverslagsårene i faste priser. Der tages således ikke hensyn til en forventet inflation. Det er dermed forudsat, at udgifterne i årsbudgetterne og i finansloven angives i sidste års priser, hvorved al vækst i udgifterne i overslagsårene vil være realvækst.

Med henblik på at undgå tilfælde, hvor kravet om, at der over en 4 års periode ikke må være underskud på finansloven, modvirker i øvrigt økonomisk fordelagtige investeringer i bolig-, erhvervs- eller infrastrukturprojekter, foreslås, at der ved opgørelse efter § 2, stk. 2, kan ses bort fra udgifter, der kan henføres til sådanne investeringer, hvis de efter en konsekvensvurdering vurderes at have et samlet positivt samfundsøkonomisk afkast, og Inatsisartut har godkendt dette.

Nedenunder vises, hvad der sker, hvis der vedtages en investering på 5 % af finansloven for 2021, og Inatsisartut efter forslaget til § 2, stk. 3, godkender, at der ses bort fra denne

investering. Således vil den 4-årige og 1-årige grænse stige med 5% til henholdsvis 7 % og 6 % i 2022. I 2023 vil den 1-årige grænse igen være 1 %, mens den 4-årige vil være 2 %.

Figur 3

I forslaget er 2021 valgt som basisår for opgørelse af væksten i 2022-2025. Det vil muligvis i praksis blive nødvendigt at foretage visse tilpasninger af foretagne registreringer med henblik på at sikre, at beregningerne kan ske på et så ensartet grundlag som muligt. Der lægges herved bl.a. vægt på, at det nye fælles offentlige økonomisystem endnu ikke er taget i brug alle steder. Et loft over realvæksten i de offentlige udgifter skærper incitamenterne for kommunerne og Selvstyret til at foretage effektiviseringer og øge produktiviteten. På den måde kommer den offentlige sektor til at bidrage til velstandsstigninger ved at opgaverne løses på en bedre måde og med et reduceret ressourceforbrug.

En mere effektiv offentlig sektor vil over tid reducere sektorens efterspørgsel efter arbejdskraft, herunder arbejdskraft fra udlandet, hvilket bl.a. vil forbedre den private sektors muligheder for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Et loft over realvæksten er ikke til hinder for en fortsat lønudvikling på det offentlige område. Det må dog forventes, at stigningstakten vil være moderat. På længere sigt kan dette reducere sektorens konkurrenceevne relativt i forhold til bl.a. det danske arbejdsmarked. Krav om begrænsninger i væksten i de offentlige driftsudgifter vil endvidere medføre en større flytning af midler mellem sektorer inden for det offentlige, da nye initiativer og prioriteringer i høj grad vil skulle finde finansiering via offentlige omprioriteringer.

For at kunne tage højde for udviklingstendenser, eksempelvis befolkningsvækst, overførelse af opgaver m.v., foreslås der indarbejdede beregningsregler, der skal sikre, at rammerne for de offentlige udgifter er afstemt med befolkningsudviklingen m.v. Det har været et mål at

forenkle beregningsreglerne mest muligt, idet dette vil gøre dem lettere at anvende i praksis. Resultatet er, at reglerne bygger på forholdsvis grove vurderinger, som ikke tager hensyn til de forskellige nuancer, der kan gøre sig gældende på de respektive områder. Eksempelvis skelnes der ikke i forbindelse med reglerne for befolkningstilvækst eller befolkningsfald mellem, om det er borgere i den erhvervsdygtige alder eller ej som til- eller fraflytter en kommune.

Beregningsreglerne omfatter ikke selvstyrets bloktilskud til kommunerne, idet de spørgsmål, der knytter sig hertil, forventes reguleret i en bekendtgørelse udstedt i medfør af Inatsisartutlovens § 5.

Med henblik på at følge op på udviklingen foreslås, at der hvert år udarbejdes og offentliggøres en oversigt over kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetstilling i de foregående perioder. Oversigten kan bl.a. indgå som en del af forberedelsen til Politisk Økonomisk Beretning, bloktilskudsforhandlinger og det kommende års årsbudgetter og finanslov. Desuden vil der hvert år senest i april blive udmeldt rammer for det kommende år.

I den suspenderede bestemmelse i § 2, stk. 2, nr. 3, er det bestemt, at de samlede udgifter til drift og overførsler maksimalt må udgøre 93 pct. af de forventede indtægter over en 4-årig periode. Bestemmelsen har bl.a. til formål at sikre, at der afsættes midler til løbende vedligeholdelse og reovering af bygninger og andre anlæg. Ændringer i fordelingen af opgaver og byrder mellem selvstyret og kommunerne samt øget anvendelse af offentligt ejede selskaber gør, at reglen ikke er et velegnet redskab. I stedet lægges op til, at Naalakkersuisut ved bekendtgørelse kan bestemme, at der løbende skal afsættes midler på finansloven til vedligeholdelse og reoveringer. Naalakkersuisut kan herunder fastlægge, hvilke beregningsprincipper der skal lægges til grund for opgørelsen af disse beløb. Bestemmelsen omfatter ikke kommunerne, idet der er taget hensyn til det kommunale selvstyre.

Som konsekvens af de foreslåede ændringer foreslås § 50 ophævet.

2.2. Anlægs- og reoveringsfonde

De gældende bestemmelser i §§ 21-24 i landstingslov nr. 8 af 29. oktober 1999 om Grønlands Hjemmestyres budget foreslås ophævet og indsat i Inatsisartutlov om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber.

Der er som udgangspunkt tale om en uændret videreførelse, idet det dog foreslås tilføjet, at bevillinger til vedligeholdelse og reovering, som er afsat i medfør af § 13, stk. 4, også skal tilføres selvstyrets Anlægs- og reoveringsfond.

Der foreslås desuden indsat en hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal oprettes en anlægs- og renoveringsfond i kommunen. En anlægs- og renoveringsfond er alene en budget- og regnskabsteknisk fond, og den indgår i kommunekassen. Det vil sige, at fonden i alle væsentlige henseender kan ligestilles med kommunekassen, ligesom fondens likviditet udgør en del af kommunekassens likviditet. Det vil også sige, at renteindtægter og renteudgifter mv. tilfalder kommunekassen og opføres sammen med kommunekassens øvrige renteudgifter og renteindtægter. Da der alene er tale om en budget- og regnskabsmæssig fond, skal der ikke nedsættes en bestyrelse for en anlægs- og renoveringsfond.

Årsbudgetternes og eventuelle tillægsbevillingers anlægsbevillinger overføres til fonden og optræder dermed som fondens indtægter. Fondens udgifter udgøres af udbetalinger i takt med gennemførelse af de konkrete anlægsprojekter. Udgifterne regnskabsføres i anlægs- og renoveringsfonden. Betalingsforskydninger som følge af byggetaktsforskydninger udlignes i fonden. Mindreudgifter i fonden som følge af aflyste anlægsprojekter eller øvrige mindreudgifter ved det enkelte anlægsprojekt, tilbageføres til kommunekassen, når projektet er afsluttet. Sådanne tilbageførelser vil optræde som udgifter i anlægs- og renoveringsfonden og indtægter på årsbudgettet. Den bevilgede totaludgift for det enkelte projekt må som hidtil ikke overskrides.

2.3. Kommunernes aflæggelse af regnskaber

Det foreslås, at revisionens bemærkninger skal vedlægges, når økonomiudvalget afleverer regnskabet til kommunalbestyrelsen.

Herved får kommunalbestyrelsen lejlighed til også at inddrage disse i sine overvejelser inden afgivelse af bemærkninger.

Som konsekvens af ændringen ophæves 1. punktum i § 43, stk. 1.

2.4. Regnskabsmæssig afskrivning af restancer

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at give tilladelse til, at en kommune senest med virkning for årsregnskabsåret for 2023 regulerer sin egenkapital med afskrivning af kommunens ubetalte forfaldne tilgodehavender. En sådan afskrivning vil ikke fritage borgere og virksomheder fra at betale, hvad de skylder kommunerne, såfremt de har mulighed for det.

2.5. Fælles offentlige IT systemer

Det foreslås desuden præciseret, at Naalakkersuisuts beslutning om, hvilke fælles offentlige IT systemer kommunerne og Grønlands Selvstyre skal benytte, både kan gælde for alle enheder i kommunerne og Grønlands Selvstyre, men også kan begrænses til visse nærmere bestemte enheder, f.eks. kun for kommunerne eller for nogle kommuner og Grønlands Selvstyre eller lignende. Desuden lægges der op til, at Naalakkersuisuts beslutning kan

udmøntes på anden vis end i form af regler i en bekendtgørelse. Det kan f.eks. ske ved, at den fagligt ansvarlige Naalakkersuisoq, efter at en sag har været forelagt Naalakkersuisut, anmoder sit departement om at underrette de relevante myndigheder om en truffen afgørelse.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

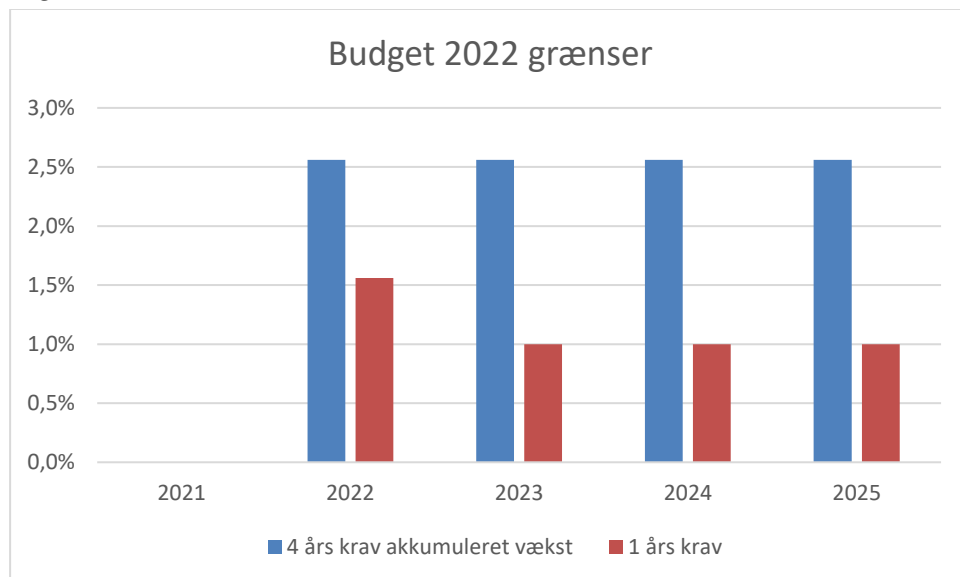
Forslaget vil indebære, at udgiftsvæksten i kommunernes årsbudgetter og selvstyrets finanslove undergives begrænsninger.

I det første år efter reglerens ikrafttræden, dvs. 2023, vil det som udgangspunkt være muligt at øge udgifterne realt med 1 pct. Det er i udgangspunktet også muligt i 2024. Konsekvensen heraf vil dog være, at det ikke er muligt at øge væksten i 2025 og 2026, idet realvæksten i perioden 2023-2026 samlet højst må være på 2 pct.

Nedenstående figurer viser, hvordan forslaget vil virke i en kommune, der i gennemsnit over 3 år har en årlig befolkningstilvækst på 0,7 %. Efter forslaget hæves begge vækstgrænser med $80\% \cdot 0,7\% = 0,56\%$ pct.

Der er taget udgangspunkt i driftsudgifterne for 2021¹. Det er hele den 4-årige budgetperiode, der betragtes i hhv. kommunernes budget (samt i finansloven). I budgettet for 2022 bliver grænsen for vækst således:

Figur 4

Figuren kan også illustreres således:

Vækst over 1 år

1 pct.

¹ For selvstyret defineret ud fra driften på formål 2-16

Vækst over 4 år	2 pct.
Befolkningstilvækst	0,7 pct. x 80 pct.
Vækstpotentiale 2022	1,56 pct.
Rest vækstpotentiale 2022-2025	2,56 pct.

Antages en realvækst i 2022 på 1,5 pct. set i forhold til basisåret 2021, og hvor der stadig er en gennemsnitlig befolkningstilvækst over de 3 foregående år på 0,7 %, gælder der en budgetgrænse for 2023 på:

Figur 5

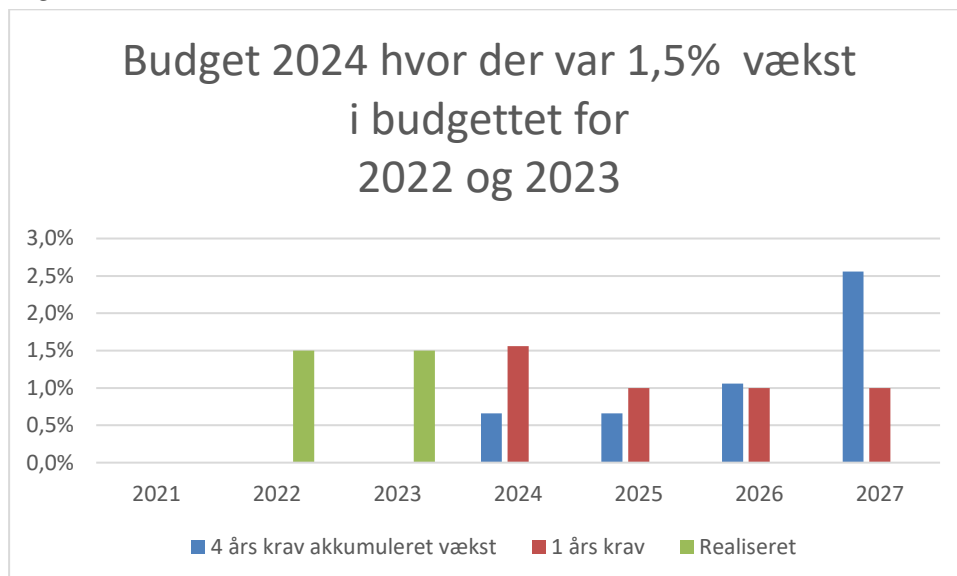

Figuren kan også illustreres således:

Vækst 1 år	1 pct.
Vækst over 4 år	2 pct.
Befolkningstilvækst 2 år (2022 og 2023)	2 x 0,7 pct. x 80 pct.
Realiseret vækst 2022	1,5 pct.
Vækstpotentiale 2023	1,56 pct.
Rest vækstpotentiale 2023-2025	1,62 pct.
Rest vækstpotentiale 2023-2026	2,56 pct.

Antages en realvækst på 1,5 pct. i 2022 og en realvækst på 1,5 pct. i 2023, og der igen er en gennemsnitlig befolkningstilvækst på 0,7 % på budgettet for 2023, gælder følgende budgetgrænser i budgettet for 2024:

Figur 6

Figuren kan også illustreres således:

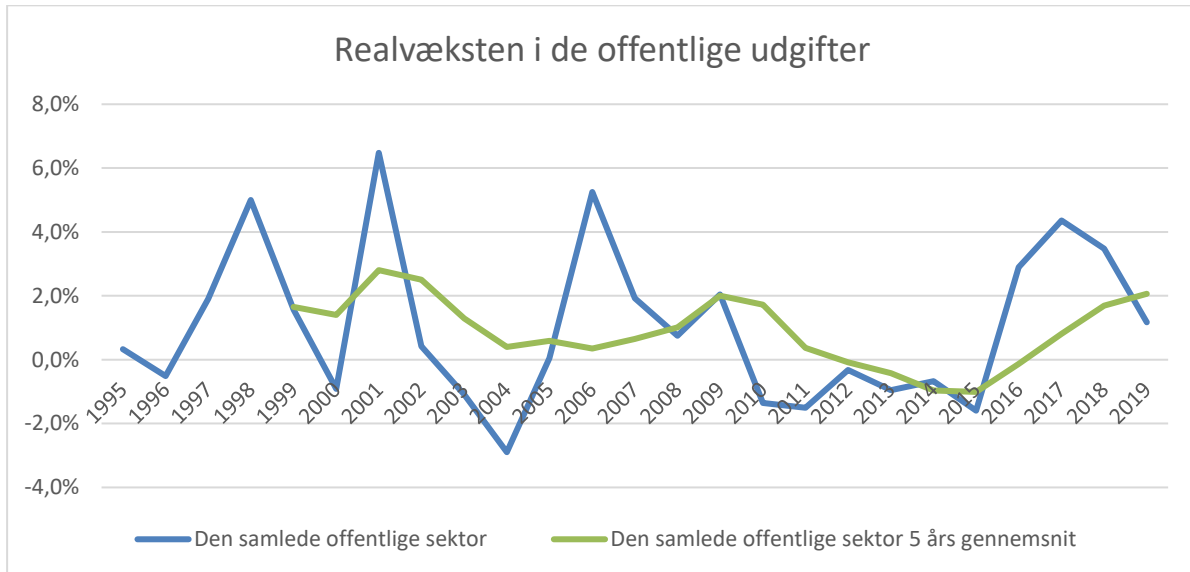
Vækst 1 år	1 pct.
Vækst over 4 år	2 pct.
Befolkningstilvækst 2 år (2022-2024)	3 x 0,7 pct. x 80 pct.
Realiseret vækst 2022-2023	2 x 1,5 pct.
Vækstpotentiale 2024	1,56 pct.
Rest vækstpotentiale 2024-2025	0,68 pct.
Rest vækstpotentiale 2024-2026	1,62 pct.
Rest vækstpotentiale 2024-2027	2,56 pct.

Figureerne viser, at det under visse forudsætninger er muligt at øge realvæksten i et årsbudget eller en finanslov op til grænsen inklusiv tillæg for befolkningstilvækst, men at dette vil påvirke råderummet i de følgende år.

Det vil også være muligt at ”spare op”, dvs. have en realvækst på f.eks. 0,2 pct. i et år for så at øge væksten i de efterfølgende 3 år, forudsat der er tilstrækkelige indtægter hertil.

Figuren nedenfor viser realvæksten i de offentlige udgifter i perioden 1995-2019.

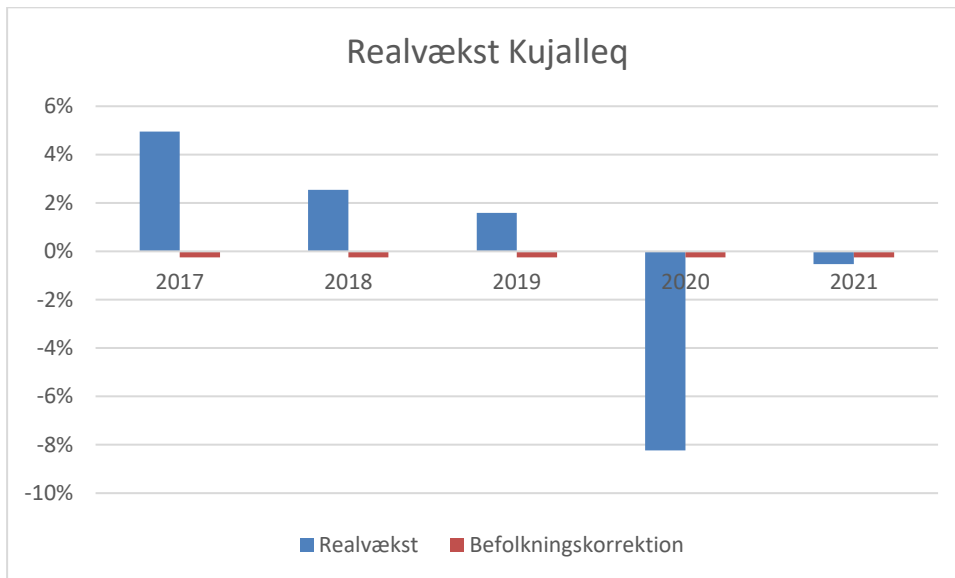
Figur 7

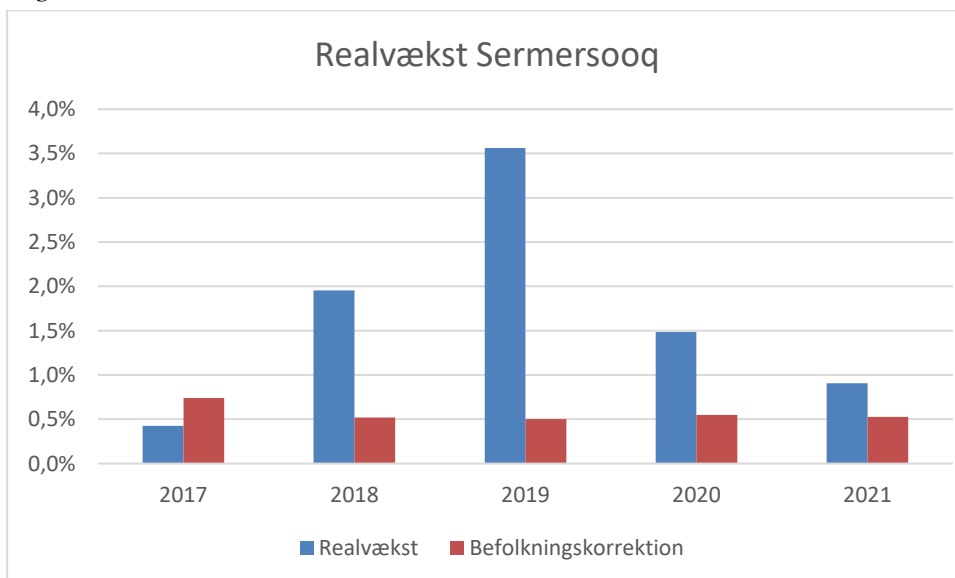
Den gennemsnitlige realvækst har det meste af tiden ligget over den foreslåede vækstgrænse. Et af resultaterne heraf er som tidligere nævnt, at Grønland har en meget stor offentlig sektor i sammenligning med andre nordiske lande. En del af forklaringen på dette må søges i en utilstrækkelig effektivisering af sektoren. Et loft over realvæksten i de offentlige udgifter vil som nævnt skærpe incitamenterne for kommunerne og selvstyret til at foretage en tilpasning af sektoren. Figur 7 illustrerer også, at der er en tendens til, at den offentlige sektor vokser meget i perioder, hvor samfundsøkonomien vokser, mens væksten falder i perioder med lav økonomisk vækst. Herved bidrager den offentlige sektor til at forstærke de allerede tilstedeværende tendenser, hvilket ofte ikke er hensigtsmæssigt for hverken den private eller den offentlige sektor.

I figurerne nedenfor vises beregninger af realvæksten fordelt på kommunerne og selvstyret for 2017-2021 inklusiv ændringer i befolkning. Beregningerne skal tages med forbehold, idet der ikke er sikkerhed for, at der i fuldt omfang er taget hensyn til ændringer som følge af opgaver overført til kommunerne, ligesom de ændringer der er sket af kontoplanen kan have betydning for beregningerne. Desuden har kommunerne ikke haft mulighed for at etablere en anlægsfond, hvilket bl.a. resulterer i, at det ikke har været muligt at udskille anlægsbevillinger som er genbevilget. For at gøre det muligt at medtage 2021 i beregningerne er der desuden kun tage udgangspunkt i årsbudgetter og finanslove, mens der er set bort fra tillægsbevillinger.

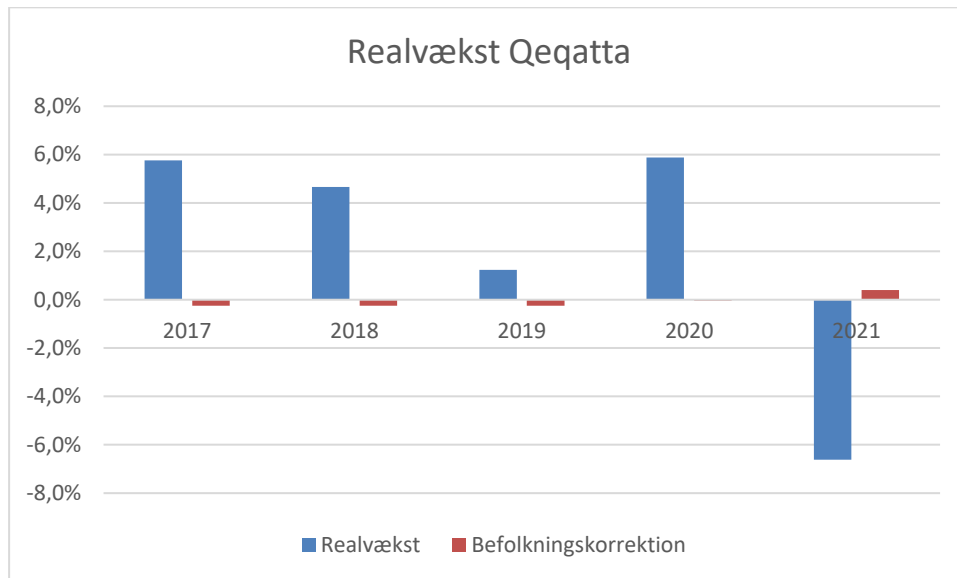
Figur 8

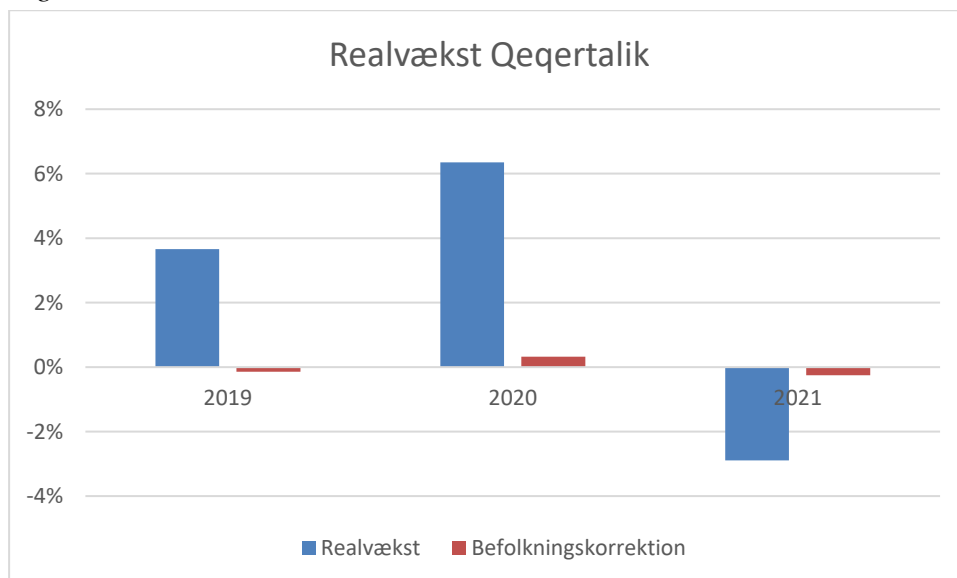
Figur 9

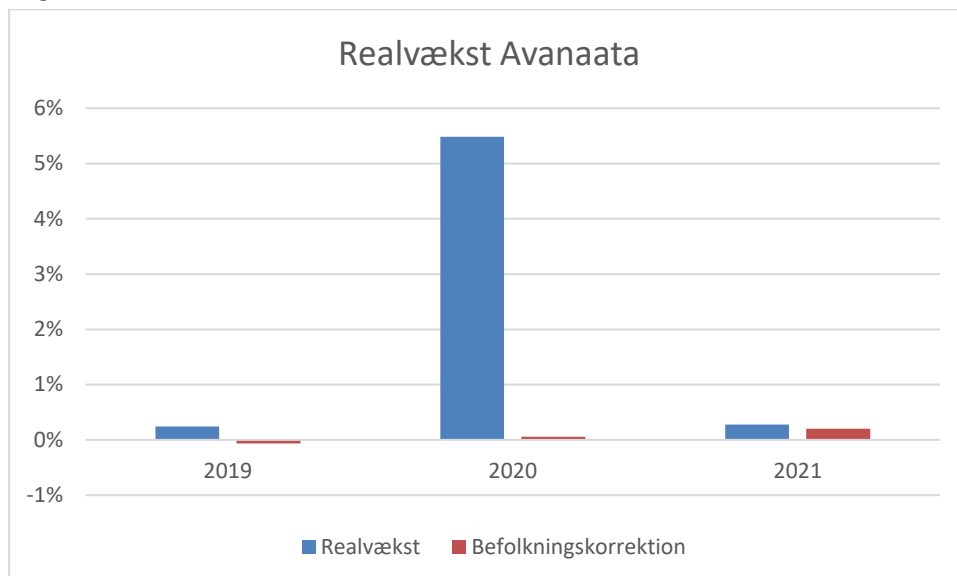
Figur 10

Figur 11

Figur 12

Figur 13

Den store realvækst i den offentlige sektor i de omhandlede år skal ses i sammenhæng med de stigende indtægter fra skatter og afgifter i samme periode. Der føres således en økonomisk politik (medcyklisk), der medvirker til at gøre udsvingene i økonomien større

Administrativt vil forslaget medføre, at kommunerne skal indberette relevante oplysninger til selvstyret således, at der kan udarbejdes og offentliggøres en årlig oversigt.

Forslaget om, at der afsættes bevillinger til løbende vedligeholdelse og renovation af selvstyrets anlæg vil medvirke til at fordele udgifterne over flere finansår og må på sigt forventes at føre til en reduktion i de samlede udgifter.

Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt en samlet opgørelse over de mulige reguleringer af kommunernes egenkapital i forbindelse med eventuelle tilladelser til afskrivning af uerholdelige tilgodehavender. Såfremt alle kommunerne indhenter den omhandlede tilladelse, skønnes dette at kunne resultere i et fald af den samlede egenkapital i kommunerne med op mod 400 mio. kr.

Kommunerne og selvstyret forventes ikke påført yderligere omkostninger som følge af de foreslåede præciseringer af § 46 a vedrørende fælles offentlige IT systemer.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Loven forventes ikke at have konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget antages ikke at have konsekvenser for borgerne, idet en langsigtet sund offentlig økonomi dog må anses for at være til gavn for hele samfundet, herunder borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Loven forventes ikke at have andre væsentlige konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Stk. 1, er bortset fra ændringer af overvejende teknisk karakter, videreført uændret. I stk. 2 er der foretaget ændringer af indholdsmæssig karakter. Det nuværende stk. 3 er ophævet. Stk. 3-7 er nye.

Til stk. 1

Forslaget indebærer, at over en periode på 4 år skal hver kommunes årsbudget og Grønlands Selvstyres finanslov være i balance eller udvise et overskud.

Kravet i den nuværende bestemmelse om, at de samlede offentlige finanser skal være i balance eller udvise overskud, bortfalder som følge af forslaget, idet det har vist sig teknisk vanskeligt at udarbejde en sådan opgørelse.

Desuden bortfalder kravet om, at der både skal foretages en opgørelse i forhold til såvel det kommende finansår og de 3 efterfølgende budgetår som det igangværende og de 3 foregående regnskabsår. Efter forslaget er det kun det kommende finansår og de efterfølgende 3 finansår, der medtages ved opgørelse af budgetbalancen.

Til stk. 2

Efter stk. 2 anses kravet til balance i budgetstillingen for overholdt, hvis den enkelte kommunes årsbudget eller Grønlands Selvstyres finanslov opfylder begge 2 nedennævnte betingelser.

Første betingelse er, at kommunens henholdsvis Grønlands Selvstyres samlede bevillinger til anlæg, drift, indtægter og tilskud ikke må udvise underskud.

Opgørelsen foretages på grundlag af formål 2-16 i formålkontoplanen, jf. den konsoliderede regnskabsoversigt på formål 2019-2024 på side 4-5 i forslag til finanslov for 2021. Formålkontoplanen benyttes af både kommunerne og Grønlands Selvstyre.

Den anden betingelse er, at kommunens henholdsvis Grønlands Selvstyres samlede udgifter til drift maksimalt har en realvækst på 1,00 pct. om året og samlet over 4 år maksimalt må have en realvækst på 2,00 pct.. I det enkelte år kan udgifterne til drift således stige med op til 1,00 pct., men målt over en 4-årig periode må stigningen ikke udgøre mere end 2,00 pct. i alt.

I forhold til bevillingerne i selvstyrets finanslov kan der henvises til §§ 4-7 og 9 for så vidt angår det nærmere indhold af bevillingstyperne. Kommunernes årsbudgetter er ikke på samme måde opdelt i bevillingstyper, hvorfor det er de samlede udgiftsbevillinger, der indgår.

Det er forudsat, at udgifterne i årsbudgetterne og i finansloven angives i sidste års priser, hvorved al vækst i udgifterne i overslagsårene vil være realvækst. Sidste års priser opgøres på grundlag af Grønlands Statistiks reguleringspristal for januar.

Ved "realvækst" forstås den nominelle vækst i det offentlige forbrug og offentlige investeringer korrigeret for udviklingen i reguleringsprisindekset.

Der vil være behov for jævnlige opførelser af budgetbalancen med henblik på at sikre, at grænserne ikke overskrides. Bl.a. vil der være brug for en opførelse i forbindelse med udarbejdelse af forslag til årsbudget og finanslov, i forbindelse med disses vedtagelse, og når budgetåret er udløbet, og der er overblik over eventuelt vedtagne tillægsbevillinger.

Til stk. 3

Det foreslås, at der ved opførelse efter stk. 2 kan ses bort fra investeringer i bolig-, erhvervs- eller infrastrukturprojekter, hvis investeringerne efter en konsekvensvurdering vurderes at have et samlet positivt samfundsøkonomisk afkast, og Inatsisartut har godkendt, at der kan ses bort fra de konkrete investeringer. Inatsisartuts godkendelse kan f.eks. ske i form af en tekstanmærkning til Finansloven eller en tekstanmærkning godkendt af Finansudvalget i medfør af § 16, stk. 2, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkarsuisut.

Har Inatsisartut eller Finansudvalget godkendt, at der ved opførelse af budgetstillingen kan ses bort fra udgifter til et bolig-, erhvervs- eller infrastrukturprojekt, vil de godkendte udgifter fremgå af særlige hovedkonti, således at de holdes adskilt fra andre udgifter optaget på finansloven.

Bolig- og infrastrukturprojekter omfatter renoveringsprojekter og nyanlæg, uanset om disse gennemføres i selvstyrets eget navn, eller selvstyret yder et tilskud til en selvstændig juridisk person, herunder også selskaber, som selvstyret ikke har ejerandele i. Som boligprojekt anses bl.a. investeringer i enfamiliehuse, rækkehuse, boligblokke med lejligheder, kollegier o.l. Som infrastrukturprojekter anses bl.a. investeringer i havne, lufthavne, elforsyning, telekommunikation o.l.

Erhvervsprojekter omfatter investeringer i konkrete projekter, der har til formål at udvikle erhvervsgrundlaget i Grønland.

Det er en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at der foreligger en samfundsøkonomisk konsekvensvurdering. Aktuelt skal vurderingen udarbejdes i overensstemmelse med den gældende vejledning fra januar 2014 i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger. Det vil som hidtil være departementet for finanser, som er ansvarligt for, at konsekvensvurderingerne er udarbejdet, så de er i overensstemmelse med vejledningen og i øvrigt giver et realistisk bud på de økonomiske konsekvenser.

De samfundsøkonomiske konsekvenser skal opgøres særskilt for hvert projekt. Såfremt et projekt består af flere delprojekter, kan disse projekter underlægges en fælles behandling. Naalakkersuisut er derved ikke afskåret fra at fremlægge et projekt bestående af flere delprojekter med henholdsvis positive og negative samfundsøkonomisk afkast, såfremt der samlet forventes et positivt samfundsøkonomisk afkast af projektet i sin helhed.

Det er videre en forudsætning, at der foreligger en godkendelse fra Inatsisartut til, at der ved opgørelsen efter stk. 2 kan ses bort fra de pågældende investeringer. Hensigten er dels at sikre åbenhed og indsigt omkring opgørelse af budgetstillingen, dels at understrege, at der er tale om en særlig undtagelse, som kun bør bringes i anvendelse, i forbindelse med store investeringer, som kan få afgørende indflydelse på opgørelserne. I praksis forventes Inatsisartuts stillingtagen indhentet som et led i behandlingen af bevillingssagen, dvs. i forbindelse med finanslovsbehandlingen eller tillægsbevillingen.

Har Inatsisartut tilsluttet sig, at der kan ses bort fra en investering i forbindelse med opgørelse efter stk. 2, vil dette gælde, indtil investeringen ikke længere har betydning for opgørelsen, eller indtil Inatsisartut beslutter at ophæve godkendelsen.

Til stk. 4

De procentsatser, som er anført i bestemmelsens stk. 2, foreslås forhøjet med 80 pct. af den gennemsnitlige af Grønlands Statistik senest opgjorte befolkningstilvækst per 1. januar for 3 år. Herved tages der hensyn til, at en stigning i befolkningen må forventes at medføre merudgifter. Befolkningstilvækst omfatter summen af til- og fraflytninger, fødsler og dødsfald.

Satserne i 2025 vil således blive forhøjet med den gennemsnitlige befolkningstilvækst for perioden 1. januar 2020 til 1. januar 2023.

Stiger befolkningen i gennemsnit over 3 år f.eks. med 0,5 pct. forhøjes procenterne i stk. 2 til 1,4 pct. for det kommende år og 2,4 pct. for den kommende 4 års periode. Viser næste opgørelse fra Grønlands Statistik, at befolkningen i gennemsnit over 3 år er steget med 1 pct., forhøjes procenterne i stk. 2 til 1,8 pct. for det kommende år og 2,8 pct. for den kommende 4 års periode.

Til stk. 5

De procentsatser, som er anført i bestemmelsens stk. 2, foreslås reduceret med 50 pct. af det gennemsnitlige af Grønlands Statistik senest opgjorte befolkningsfald per 1. januar for 3 år. Procentsatserne kan dog maksimalt reduceres med 0,25 pct. pr. år. Herved tages der hensyn til, at et fald i befolkningen må forventes at resultere i besparelser. Befolkningsfald omfatter summen af til- og fraflytninger, fødsler og dødsfald.

Satserne i 2025 vil således blive reduceret med det gennemsnitlige befolkningsfald for perioden 1. januar 2020 til 1. januar 2023.

Falder befolkningen i gennemsnit over 3 år f.eks. med 0,4 pct. reduceres procenterne i stk. 2 til 0,8 pct. for det kommende år og 1,8 pct. for den kommende 4 års periode. Viser næste opgørelse fra Grønlands Statistik, at befolkningen i gennemsnit over 3 år er faldet med 1 pct., reduceres procenterne i stk. 2 til 0,75 pct. for det kommende år og 1,75 pct. for den kommende 4 års periode.

Til stk. 6

Som udgangspunkt skal en bevilling kun medregnes i den i stk. 2 nævnte opgørelse i det eller de år, bevillingen vedrører. Har en kommune i et årsbudget f.eks. medtaget en bevilling til et anlægsprojekt, der bliver forsinket, medregnes bevillingen for det finansår, bevillingen er afsat. I tilfælde af at kommunen på et senere tidspunkt foretager en genbevilling, forhøjes det pågældende og de 3 efterfølgende finansårs procentsatser med den andel beløbet udgør af det pågældende finansårs årsbudget. Udgør genbevillingen eksempelvis 0,2 pct. af årsbudgettet i det år genbevillingen vedrører, forhøjes procentsatserne i stk. 2, nr. 2, med 0,2 pct.

Denne løsning vil gøre det muligt for kommunerne og selvstyret at foretage opsparinger med henblik på at foretage investeringer, der også kan ligge uden for 4 års perioden.

Bestemmelsen omfatter også beløb, som er overført fra årsbudgetter eller finanslove vedrørende 2021 eller tidligere finansår. Naalakkersuisut kan i medfør af inatsisartutlovens § 5 fastsætte nærmere regler om bl.a. indberetning, opgørelse og dokumentation af sådanne beløb.

Til stk. 7

Den offentlige sektor er i disse år under forandring, hvor særligt opgaver, som hidtil har været varetaget af selvstyret, overføres til kommunerne. Som led i ændringerne af opgavefordelingen reduceres udgifterne hos de, som overdrager opgaver, mens de forhøjes hos de, som overtager opgaver. For at sikre, at den foreslåede bestemmelse ikke modvirker sådanne forandringer, foreslås, at der for den, som overtager opgaver og modtager et beløb i forbindelse hermed, foretages en forhøjelse af det pågældende og de 3 efterfølgende finansårs

procentsatser med den andel, beløbet udgør af det pågældende finansårs årsbudget eller finanslov. Tilsvarende reduceres procentsatserne hos den, som overdrager opgaverne med den andel, beløbet udgør af det pågældende finansårs årsbudget eller finanslov.

Til nr. 2

Stk. 1 er nyt. Stk. 2 svarer i det væsentlige til det hidtidige stk. 1, idet der dog er foretaget tekniske tilpasninger.

Til stk. 1

Det foreslås, at Naalakkersuisut hvert år inden udgangen af februar skal udarbejde en opgørelse af budgetstillingen for hver kommune og Grønlands Selvstyre. Opgørelsen vil inden offentliggørelse blive forelagt Økonomisk Råd til udtalelse.

Opgørelsen vil i første omgang omfatte finansår 2022, og vil blive offentliggjort i 2023. I takt med at den foreslåede bestemmelse vil være gældende, vil opgørelsen omfatte yderligere år, således at offentliggørelsen i 2026 vil omfatte de påtænkte 4 år.

Til stk. 2

Bestemmelsen er i det væsentlige en videreførelse af den hidtidige § 4, idet opgørelsen for tidligere finansår nu er udgået og reguleret af stk. 1. Som nyt foreslås, at opgørelsen forelagt kommunerne til udtalelse inden offentliggørelse.

Til nr. 3

Forslaget skal ses i sammenhæng med ophævelsen af betingelsen i § 2, stk. 2, nr. 3 om, at de samlede udgifter til drift og overførsler maksimalt må udgøre 93 pct. af de forventede indtægter over en 4-årig periode. Ophævelsen øger bl.a. risikoen for, at der i finansloven afsættes færre bevillinger til vedligeholdelse og reovering af anlæg.

Forslaget giver mulighed for ved bekendtgørelse at bestemme, at der hvert år skal afsættes bevillinger til løbende vedligeholdelse og reovering af selvstyrets faste ejendomme, anlæg og aktiver som f.eks. skibe. Der kan eksempelvis fastsættes regler om, at ved vedtagelse af nye anlægsudgifter i de efterfølgende finansår skal bevilges en vis procentdel af anlægsudgiften til vedligeholdelse og forbedring af anlægget. Bevillingerne indskydes i Anlægs- og reoveringsfonden og udmøntes i takt med behovet.

Bekendtgørelsen kan efter omstændighederne også omfatte ældre ejendomme, anlæg og aktiver. Det forventes dog ikke, at de midler, som måtte blive afsat i medfør af en sådan bestemmelse, vil være tilstrækkelige til at dække det fulde behov på områder med store

vedligeholdelsefterslæb som f.eks. boligområdet. I disse tilfælde vil der fortsat kunne være behov for at tilføre ekstra midler.

Bemyndigelsen giver Naalakkersuisut mulighed for i de udstedte regler at skelne mellem ejendommenes, anlæggenes og aktivernes forskellige karakterer, alder m.v., ligesom der kan skelnes mellem vedligeholdelses- og renoveringsopgaver.

Til nr. 4

Til § 14

Bestemmelserne er i det væsentlige uændrede videreført fra landstingslov om Grønlands Hjemmestyres budget, idet der dog foreslås, at midler afsat til løbende vedligeholdelse og renovering af selvstyrets anlæg indskydes i Anlægs- og renoveringsfonden, jf. forslaget til § 14, stk. 2, 2. pkt. (forslagets nr. 3).

Anlægs- og renoveringsfonden indebærer, at betalingsforskydninger mellem finansårene som følge af byggetaktsforskydninger udlignes i fonden, og dermed ikke giver sig udslag i mange teknisk betonedede justeringer af finanslovsforslaget eller finansloven i forbindelse med tillægsbevillingsloven.

Fonden muliggør endvidere en mere enkel og overskuelig økonomistyring af anlægsområdet. Det er samtidig sigtet, at fonden i videst muligt omfang sikrer, at Grønlands Selvstyres anlægsaktiviteter løbende kan afstemmes med kapaciteten i anlægssektoren.

Anlægs- og renoveringsfonden udgør alene en budget- og regnskabsteknisk fond og indgår i landskassen. Det vil sige, at fonden i alle væsentlige henseender kan ligestilles med landskassen, ligesom fondens likviditet udgør en del af landskassens likviditet. Det vil også sige, at renteindtægter og renteudgifter mv. tilfalder landskassen og opføres sammen med landskassens øvrige renteudgifter og renteindtægter. Da der alene er tale om en budget- og regnskabsmæssig fond, skal der ikke nedsættes en bestyrelse for Anlægs- og renoveringsfonden.

Finanslovens udgifter under anlægsbevillingerne overføres til fonden og optræder dermed som fondens indtægter. Fondens udgifter udgøres af udbetalinger i takt med gennemførelse af anlægsprojekterne. Udgifterne regnskabsføres i Anlægs- og renoveringsfonden. Betalingsforskydninger som følge af byggetaktsforskydninger udlignes i fonden.

Mindreudgifter i fonden som følge af aflyste anlægsprojekter eller øvrige mindreudgifter

ved det enkelte anlægsprojekt, tilbageføres til Landskassen, når projektet er afsluttet. Sådanne tilbageførelser vil optræde som udgifter i Anlægs- og reoveringsfonden og indtægter på finansloven eller tillægsbevillingsloven. Den bevilgede totaludgift for det enkelte projekt må ikke overstiges.

Til § 15

Den Naalakkersuisoq, som efter formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, fastsætter de nærmere budget- og bevillingsmæssige retningslinjer for fonden, herunder den regnskabsmæssige rapportering.

Til § 16

Bestemmelsen fastslår, at fondens løbende administration forstås af den Naalakkersuisoq, som efter formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil.

Til § 17

Bestemmelsen fastslår, at Naalakkersuisut udarbejder en årlig redegørelse til Inatsisartut om Anlægs- og reoveringsfondens aktiviteter. Redegørelsen rummer en opgørelse over status for de enkelte projekter med regnskabsførte udgifter og indtægter. Endvidere skal det fremgå, hvilke af projekterne der er nyigangsat, igangværende, afsluttet eller aflyst.

Det foreslås desuden, at redegørelsen skal opdeles på projektyper og -grupper og således, at der skelnes mellem bevillinger afsat til nyanskaffelse og bevillinger til vedligeholdelse og reovering. Hensigten er at tydeliggøre, hvor mange midler der er afsat til at vedligeholde og reovere eksisterende aktiver og hvor mange, der er afsat til anskaffelse af nye aktiver.

Til nr. 5

Bestemmelsen er ny.

Kommunalbestyrelsen bemyndiges til at beslutte, at der skal oprettes en anlægs- og reoveringsfond i kommunen. En anlægs- og reoveringsfond er en budget- og regnskabsteknisk fond, som indgår i kommunekassen. Fonden er i alle væsentlige henseender en del af kommunekassen, ligesom fondens likviditet udgør en del af kommunekassens likviditet. Det vil bl.a. sige, at renteindtægter og renteudgifter mv. tilfalder kommunekassen og opføres sammen med kommunekassens øvrige renteudgifter og renteindtægter.

Årsbudgetternes og eventuelle tillægsbevillingers anlægsbevillinger overføres til fonden og optræder dermed som fondens indtægter. Fondens udgifter udgøres af udbetalinger i takt med gennemførelse af de konkrete anlægsprojekter. Udgifterne regnskabsføres i anlægs- og reoveringsfonden. Betalingsforskydninger som følge af byggetaktsforskydninger udlignes i

fonden. Mindreudgifter i fonden som følge af aflyste anlægsprojekter eller øvrige mindreudgifter ved det enkelte anlægsprojekt, tilbageføres til kommunekassen, når projektet er afsluttet. Sådanne tilbageførelser vil optræde som udgifter i anlægs- og renoveringsfonden og indtægter på årsbudgettet. Den bevilgede totaludgift for det enkelte projekt må som hidtil ikke overskrides.

Bestemmelsen fastslår, at økonomiudvalget udarbejder en årlig redegørelse til kommunalbestyrelsen om anlægs- og renoveringsfondens aktiviteter, herunder en separat status for henholdsvis nye projekter, igangværende projekter og afsluttede eller aflyste projekter. Redegørelsen rummer en opgørelse over status for de enkelte projekter med regnskabsførte udgifter og indtægter.

Til nr. 6

Det foreslås, at der i § 42, stk. 1, indsættes et nyt nr. 1, hvorefter revisionens bemærkninger til regnskabet skal medfølge, når økonomiudvalget aflægger regnskab til kommunalbestyrelsen. Herved vil kommunalbestyrelsen få et bedre grundlag for at afgive sine bemærkninger til regnskabet, ligesom processen vil blive forkortet.

Til nr. 7

Bestemmelsen er ny.

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at give tilladelse til, at en kommune senest med virkning for årsregnskabsåret for 2023 regulerer sin egenkapital med afskrivning af kommunens ubetalte forfaldne tilgodehavender.

Tilladelsen kan ikke omfatte tilgodehavender, som på afskrivningstidspunktet har været forfaldne i mindre end 2 år.

Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere vilkår og betingelser for en sådan tilladelse, herunder fastlægge hvilke fordringstyper, der kan omfattes af en tilladelse.

Til nr. 8

Forslaget er en konsekvens af forslaget nr. 6, som vedrører en ændring af § 42, stk. 1.

Til nr. 9

Stk. 1 er ny, mens stk. 2 og 3 i det væsentligt svarer til den nuværende bestemmelse.

Til stk. 1

Naalakkersuisut foreslås bemyndiget til efter indstilling fra bestyrelsen for forvaltningen af Fællesoffentlig IT og efter høring af kommunerne at bestemme, hvilke IT systemer der skal anses for fælles offentlige, og hvilke fælles offentlige IT systemer, kommunerne og Grønlands Selvstyre skal benytte.

Det er ikke en betingelse for at anvende bestemmelsen, at både Grønlands Selvstyre og alle kommunerne skal benytte det pågældende IT system. Det er tilstrækkeligt, at Naalakkersuisut anser et IT system for fælles offentligt, som skal benyttes af eksempelvis alle kommuner, visse af kommunerne eller visse kommuner og selvstyret.

Træffes der beslutning om at anskaffe et fælles offentligt IT system, skal anskaffelsen efter omstændighederne ske efter reglerne i Inatsisartutlov om udbud i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser i offentlige myndigheder og institutioner.

Til stk. 2

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at udstede en bekendtgørelse om, at kommunerne og Grønlands Selvstyre skal etablere en organisation til at forestå anskaffelse, drift og udvikling af fælles offentlige IT-systemer.

Bemyndigelsen omfatter bl.a. adgang til at fastsætte regler om ledelsesforhold, efter hvilke kriterier IT-systemer kan anses for fælles offentlige og dermed henhørende under organisationens ansvarsområde, hvordan organisationens udgifter skal fordeles mellem kommunerne og Grønlands Selvstyre, om organisationen kan påtage sig opgaver for andre end kommunerne og Grønlands Selvstyre m.v.

Reglernes indhold vil blive fastlagt efter en forudgående grundig drøftelse mellem kommunerne og Grønlands Selvstyre.

Den nye organisation vil særligt beskæftige sig med følgende tre kerneområder:

- a. Opsætning af nye systemer, brugeradministration, undervisning og support til brugere.
- b. Anvendelsesoptimering, effektivisering, ledelsesinformation og ikke mindst hjælp til de offentlige organisationer med udarbejdelse af fælles kravspecifikationer og gennemførelse af udbud og kontraktindgåelse.
- c. Indgåelse af aftaler om praktisk drift og håndtering af tekniske spørgsmål i forbindelse med driftsafvikling af de fællesoffentlige løsninger.

Til nr. 10

Som følge af de foreslåede ændringer af § 2 og § 4, samt §§ 14-17 foreslås §§ 49 og 50 ophævet.

Til § 2

Det foreslås, at inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2022 og har virkning for årsbudgetter og finanslove, der vedtages efter lovens ikrafttræden, dvs. første gang for årsbudgetter og finanslov 2023.

Ved lovens ikrafttræden ophæves §§ 21-24 i landstingslov nr. 8 af 29. oktober 1999 om Grønlands Hjemmestyres budget. Dermed vil loven være ophævet i sin helhed.

Desuden foreslås, at for 2023 fastlægges rammerne for de i § 2, stk. 2, nr. 2, nævnte saldi for de følgende 4 finansår for hver kommune og Grønlands Selvstyre på grundlag af kommunernes årsbudgetter og Grønlands Selvstyres finanslov for 2021 og de tillægsbevillinger som er godkendt inden 1. januar 2022 med tillæg af 1,50 pct. af det vedtagne årsbudget eller finanslov. Opgørelsen foretages af den Naalakkersuisoq, som efter Formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, inden udgangen af april 2022.

Kommunerne vil blive underrettet om resultatet af opgørelsen, snarest efter den foreligger.

Bilag 1

Høring af myndigheder og organisationer mv.

Forslaget er sendt i høring den 8. december 2020 med høringsfrist den 8. januar 2021 i alle departementer i Selvstyret, alle kommuner, Grønlands Erhverv, SIK og NUSUKA.

Der er modtaget høringssvar fra Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Qeqqata Kommunia, Formandens Departement, Departementet for Sundhed, Avannaata Kommunia, Grønlands Erhverv, Kommune Kujalleq, Deloitte, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Departementet for Kultur, Uddannelse og Kirke og Departementet for Boliger og Infrastruktur.

Forslaget har endvidere været i høring i perioden 7. juni til 2. juli 2001 ved samme høringssparter, jf. nedenfor.

Nedenfor er hovedpunkterne i høringssparternes bemærkninger gengivet med almindelig skrift, mens Naalakkersuisuts kommentarer er anført med kursiv.

2. høring

Forslaget har bl.a. som følge af ændringer foretaget i forlængelse af høringen i perioden 8. december 2020 til 8. januar 2021 været i fornyet høring i perioden 7. juni til 2. juli 2021. Høringen omfattede Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Avannaata Kommunia, Grønlands Erhverv, S.I.K., EY, BDO, Deloitte, Grønlands Revisionskontor, Nunatsinni Advokatit /Grønlandske Advokater og alle selvstyrets departementer.

Hovedpunkterne i høringssparternes bemærkninger er gengivet med almindelig skrift, mens Naalakkersuisuts kommentarer er anført med kursiv.

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Ligestilling foreslår, at formuleringen af § 13, stk. 4, præciseres, for at vise hvad stykket faktisk omhandler.

Forslaget er indarbejdet.

Departementet foreslår desuden en ændret formulering af § 17, stk. 2.

Forslaget er indarbejdet og bestemmelsen er præciseret.

Avannaata Kommunia vurderer, at en begrænsning i realvæksten vil gøre det umuligt at løse de omfattende udfordringer, kommunen har primært vedrørende Børn-, uddannelses-, familie- og tekniske- område samt drift på anlægsområdet. Hvis der skal være overskud og plads til at udvikle velfærden, skal der udbygges, hvilket vil medføre yderligere udgifter i fremtiden.

Ligeledes ønsker Avannaata Kommunia selvstyring af sin økonomi med rammerne om balance eller overskud i regnskaberne.

Avannaata Kommunia udgør sammen med de øvrige kommuner en meget stor andel af den samlede offentlige sektor. Det er derfor vigtigt, at kommunerne lever op til samme krav som selvstyret, når det gælder udviklingen i de offentlige udgifter. Den hidtidige høje realvækst i de offentlige udgifter har understøttet udviklingen af en meget stor offentlig sektor.

Naalakkersuisut ser det som et af sine mål at modernisere den offentlige sektor og dermed skabe forudsætningerne for, at den kan blive mindre. Et af midlerne hertil er fastsættelse af rammer for den offentlige sektors vækst. Naalakkersuisut er opmærksom på, at de nye rammer vil stille krav til alle led i den offentlige sektor om at prioritere sine udgifter.

Omstillingen af den offentlige sektor kommer ikke til at ske uden hårde prioriteringer, som bl.a. vil medføre, at der skal foretages besparelser på nogle områder, for at der kan tilføres flere midler til andre områder. I sidste ende er ansvaret for prioriteringerne naturligvis politikernes, men overalt i den offentlige sektor kommer man til at spørge, hvilke udgifter der er nødvendige og hvilke der kan spares væk. Mange organisationer vil formentlig opleve de kommende års ændringer som en kulturforandring. Det er ofte svært at gennemføre kulturforandringer i større organisationer, men tit og ofte er det både sundt og godt for organisationerne og de borgere og virksomheder, de betjener, at der sker en udvikling på deres område.

Forslaget er ikke et indgreb mod det kommunale selvstyre. Kommunerne vil som hidtil kunne disponere over de midler, de modtager i bloktilskud eller oppebærer i skatteindtægter.

Kommune Qeqertalik bemærker, at lovtæksten i den nye § 2, stk. 5, ikke stemmer overens med regneeksemplet i bemærkningerne til bestemmelsen. Hvis intentionen er, at procentsatserne maksimalt skal kunne reduceres med 0,25 procentpoint, så bør dette fremgå af lovforslaget.

Forslaget er indarbejdet.

I § 2, stk. 6, bør intentionen bag bestemmelsen tydeliggøres. Særligt synes ”et beløb” ikke tilstrækkeligt defineret i bestemmelsen.

Formålet med bestemmelsen er at gøre det muligt for kommunerne og selvstyret at foretage opsparring til større investeringer. Ønsker en kommune f.eks. at indkøbe et IT system til 40

mio. kr. kan kommunen f.eks. bevilge 10 mio. kr. til dette i hvert af 4 år. Afholdes udgiften først i år 4, vil de udgifter, som er medtaget på årsbudgetterne i år 1-3, kun skulle indgå ved opgørelsen af budgetstillingen i de finansår, de vedrører. De 30 mio. kr., som er bevilget i år 1-3 vil således ikke blive medregnet ved opgørelsen af budgetstillingen for år 4.

Det findes ikke hensigtsmæssigt at Naalakkersuisut uden en forhandling med kommunerne fastsætter rammerne for de kommunale budgetter. Der bør indføres en proces, der sikrer, at kommunerne inddrages i fastsættelse af rammerne for budgetterne.

Forslaget er indarbejdet, således at kommunerne får mulighed for udtale sig om opgørelsen i stk. 2 inden offentliggørelse. Der er dog tale om beregninger, hvorfor der ikke er lagt op til egentlige forhandlinger.

Qeqertalik Kommune finder fondsbegrebet i § 20 a vildledende.

Betegnelsen "regnskabsteknisk fond" anvendes på samme måde om selvstyrets Anlægs- og renoveringsfond og om Fonden for Langsigtede Investeringer. Der er tale om velindarbejdede betegnelser, som det vil være uhensigtsmæssigt at ændre på.

Det kan derudover overvejes, om det ikke vil være mere hensigtsmæssigt at overgå til et omkostningsbaseret regnskab, hvor projekterne blev afsat direkte på balancen.

En sådan ændring vil øge kravene til de regnskabsførende enheder markant. Det vil desuden kræve grundige forberedelser og uddannelse af personalet i de regnskabsførende enheder. Det anses ikke for hensigtsmæssigt at tage et sådant skridt på nuværende tidspunkt.

Det ønskes fortsat, at Skattestyrelsen prioriterer inddrivelse af tilgodehavender, selv om disse afskrives regnskabsmæssigt efter den foreslåede § 42 a.

Naalakkersuisut er enig heri.

Der bør tilføjes en forpligtelse i § 46 a om, at Naalakkersuisut skal inddrage kommunerne i fastsættelse af regler efter bestemmelsen. I stk. 3 er det uklart, hvad der menes med, at det kan bestemmes, at dataansvaret kan overdrages fra kommunerne eller selvstyrets myndigheder til organisationen. Hvis der menes, at rollen som dataansvarlig kan overdrages til organisationen, synes dette ikke foreneligt med reglerne i persondataloven for Grønland. I stedet anbefales, at modellen om fælles dataansvar anvendes.

Det følger bl.a. af de gældende aftaler om høringer, at kommunerne kan afgive hørings svar inden udstedelse af bekendtgørelser. Dette gjorde sig bl.a. gældende i forbindelse med den

gældende bekendtgørelse nr. 9 af 24. juli 2019 om fælles offentlige økonomiske og personaleadministrative IT-systemer.

Forslaget om ophævelse af § 46 a, stk. 3, er indarbejdet.

Qeqqata Kommunia foreslår, at begrænsningen i realvæksten, der følger af § 2, stk. 2, nr. 2, udgår af lovforslaget. Qeqqata Kommunia begrundet forslaget med, at begrænsningen er uhensigtsmæssig af flere årsager:

Dels medfører forslaget generelt, at det Grønlandske samfund som helhed ikke vil kunne udvikle den offentlige sektor til et niveau, hvor velfærdsydelserne leveres i overensstemmelse med politikere og borgernes ønsker. Dels medfører forslaget specifikt, at kommuner, der oplever vækst i indbyggertallet, vil være nødt til at reducere omfanget af ydelserne pr. borger. Den foreslåede løsning med regulering baseret på ændringer i kommunernes antal indbyggere er rodet.

Qeqqata Kommunia bemærker desuden, at lovens § 2, stk. 2, nr. 1, til fulde sikrer en bæredygtig udvikling af den offentlige sektor i Grønland.

Som anført ovenfor i kommentarerne til 1. høring af lovforslaget, er der i forslaget taget udgangspunkt i de procentsatser, som blev vedtaget af Inatsisartut i 2016, idet den maksimale årlige realvækst dog foreslås reduceret fra 1,5 pct. til 1 pct.

Den gennemsnitlige årlige realvækst siden 2003 i de samlede årlige udgifter har ligget omkring 1,0 pct. Med forslaget lægges der op til at halvere denne vækst. Det skyldes som nævnt ovenfor behovet for at reducere den offentlige sektors størrelse. Den offentlige sektor i Grønland er selv efter nordiske forhold meget stor allerede, og det er derfor nødvendigt at begrænse udviklingen i sektoren og herved skabe bedre forudsætninger for udvikling af den private sektor.

De ændringer i befolkningssammensætningen, som gør sig gældende i disse og de kommende år, vil stille krav om videreudvikling af dele af den offentlige sektor. Det gælder bl.a. inden for sundhedsvæsenet og på ældreområdet. De foreslåede begrænsninger vil ikke forhindre, at der træffes politiske beslutninger om at udvikle visse dele af den offentlige sektor og forbedre forholdene for borgere og virksomheder. Det vil være også være muligt at foretage væsentlige ændringer af dele af den offentlige sektor inden for en begrænset tidsperiode. En sådan ændring kan dog medføre, at der skal gennemføres besparelser inden for andre dele af den offentlige sektor, hvis de fastsatte begrænsninger for realvæksten i de offentlige udgifter skal efterleves.

Efterspørgslen efter offentlige serviceydelser er i realiteten uendelig. Der er næppe nogen offentlig ordning, bygning eller andet, der ikke kan forbedres eller udbygges, hvis bare der tilføres midler nok. Det er som altid en central politisk opgave at prioritere de begrænsede midler, som er til rådighed, så de anvendes bedst muligt ikke bare i den offentlige sektor, men også til gavn for landet som helhed, herunder den meget vigtige private sektor, hvor de økonomiske værdier skabes. Et krav om, at kommunernes årsbudgetter og selvstyrets finanslove blot skal være i balance eller udvise overskud vil ikke være tilstrækkeligt til at mindske udviklingen af den offentlige sektor. Det er også nødvendigt at fastlægge et mål for udviklingen, der over tid vil mindske den offentlige sektors andel af den samlede økonomi.

Høringen har givet anledning til en præcisering af forslaget til § 2, stk. 5, hvorved bestemmelsen fremstår mindre rodet. Bestemmelsens stk. 4 og 5 findes tilsammen at tage højde for ændringer i kommunernes befolkningstal.

§ 4 kan forstås som om, at kommunernes 2020 regnskab vurderes dels gennem opnåede resultater for perioden 2017-2020 og for budgetperioden 2021-2024, reelt en observationsperiode på 8 år. § 4 mangler en tydeliggørelse af, hvilke budgetter der skal inddrages; er det fx det vedtagne budget godkendt af KB i 2019 for en budgetperiode 2020 og de foregående 3 års budgetter, eller er det slutbudgettet efter årets tillægsbevillinger? Og i § 4, stk. 2, er det fx budget 2022 og overslagsårene 2023-2025?

Opgørelserne i § 4 foretages alene på baggrund af budgetterne. Der indgår således ikke regnskabsmæssige forhold i opgørelserne. Opgørelsen i § 4, stk. 1, omfatter kommunernes årsbudgetter inklusiv eventuelle tillægsbevillinger og selvstyrets finanslov inklusiv tillægsbevillinger. Tilsvarende vedrører opgørelserne i § 4, stk. 2, rammerne for kommunernes årsbudgetter inklusiv eventuelle tillægsbevillinger og selvstyrets finanslov inklusiv tillægsbevillinger.

Der ønskes en tydeliggørelse af reglerne for de regnskabstekniske fonde.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at regnskabstekniske fonde ikke er selvstændige juridiske personer med egen bestyrelse m.v. Forslaget om, at kommunerne gives mulighed for at oprette anlægs- og renoveringsfonde har til formål at forenkle administrationen af anlægs- og renoveringsbevillingerne. Fondene er i alle væsentlige henseender en del af kommunekassen, ligesom fondens likviditet udgør en del af kommunekassens likviditet. Det vil bl.a. sige, at renteindtægter og renteudgifter mv. tilfalder kommunekassen og opføres sammen med kommunekassens øvrige renteudgifter og renteindtægter. Ligeledes er det kommunalbestyrelserne, som råder over midlerne i fondene.

Projekter, der ikke gennemføres eller gennemføres til større eller mindre udgifter end

budgetteret, henføres til ændringer i budgettet og reguleres derved over driftskontoen; Bevillingsmæssigt forslås det tilsvarende, at der ikke skabes mulighed for, at der kan overflyttes midler mellem projekter i AR, men at ændringer i bevillingen til anlægsprojekter gennemføres hen over driften, således at resultatet af ændringer bliver driftsbogført samtidig med, at behovet for større budgetter opstår.

Der forventes udstedt en bekendtgørelse om kommunernes og selvstyrets regnskaber. Det tænkes i den forbindelse henlagt til kommunernes økonomiudvalg at fastsætte nærmere retningslinjer for Anlægs- og renoveringsfondens virksomhed.

Der bør i § 42 indsættes en tidsfrist for, hvornår regnskabet skal fremlægges, og det foreslås at denne dato skal være inden udgangen af maj i året efter regnskabsperioden.

Sådanne regler kan give udfordringer i tilfælde, hvor de ikke overholdes, herunder i tilfælde, hvor kommunen ikke er årsag til overtrædelsen. I det lys er det fundet mere hensigtsmæssigt ikke at fastsætte fristregler.

Det virker uhensigtsmæssigt, at fordringer, der vurderes som uerholdelige, uanset deres alder, ikke kan afskrives i forbindelse med den curfew, der udløber i 2023. Samtidig må der fremadrettet tilsvarende findes en løsning på de stigende underholdsbidrag. Derfor foreslås det, at udbetaling af underholdsbidrag fremadrettet er en udgift, hvortil Selvstyret yder fuld refusion.

Forslaget til § 42 a har til formål at indføre en enkel og let håndterbar løsning. En løsning, som indebærer stillingtagen til, hvilke fordringer der må anses for uerholdelige, vil være væsentligt mere ressourcekrævende.

Det er næppe en løsning på problemstillingerne med underholdsbidrag at lade selvstyret hæfte for alle restancer og tab. Det vil være kassetænkning. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der drøfter mulige løsninger på dette felt. Arbejdsgruppen forventes at afslutte sit arbejde inden udgangen af i år.

§ 46, stk. 2, virker som værende unødvendig, da der allerede eksisterer en fælles offentlig IT organisation; derfor mener vi, stk. 2 skal udtages af forslaget. Qeqqata Kommunia finder det vigtigt, at drift og udvikling adskilles, således at den etablerede driftsorganisation for fællesoffentlige IT løsninger fortsætter, men transiterer til at varetage driften alene, mens udvikling af nye udviklingsprojekter bedst gennemføres ved, at der for hvert nyt projekt skabes en projekt organisation, som gennemfører projektet.

Bestemmelsen danner og vil også fremover danne grundlag for en bekendtgørelse om fælles offentlige IT-systemer og er som følge heraf nødvendig. Spørgsmålet om den fremtidige tilrettelæggelse af opgaverne i den fælles offentlige IT enhed vil mest hensigtsmæssigt kunne drøftes i den nedsatte bestyrelse. I henhold til § 3 i bekendtgørelse nr. 9 af 24. juli 2019 om fælles offentlige økonomiske og personaleadministrative IT-systemer omfatter bestyrelsens opgaver bl.a. alle væsentlige spørgsmål om enhedens faglige arbejdsområde.

1. høring

Avannaata Kommunia, Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq og Kommune Qeqertalik foreslår, at der ikke indføres begrænsninger på realvæksten i den offentlige sektor. Den foreslåede begrænsning er uhensigtsmæssig, idet den offentlige sektor ikke kan udvikles til et niveau, hvor velfærdsydelse svarer til politikernes og borgernes ønsker.

Kommunerne vurderer, at en begrænsning i realvæksten vil medføre, at det ikke vil være muligt at løse de omfattende udfordringer indenfor bl.a. børne-, uddannelse- og socialområdet. Det vil kræve betydelige investeringer i såvel drift som anlæg i Grønland i fremtiden, hvis velfærden skal kunne udvikles til et niveau, der kan anses for ønskeligt og tilstrækkeligt.

Kommunerne finder, at kravet om, at de offentlige udgifter til enhver tid skal være i balance eller give overskud, til fulde vil sikre en bæredygtig udvikling. Der er således ikke behov for yderligere at lægge en procentuel begrænsning på væksten.

Tilsvarende vil selvstyret være afskåret fra at kunne iværksætte større initiativer, såfremt begrænsningen af realvæksten vedtages.

Der er i forslaget taget udgangspunkt i de procentsatser, som blev vedtaget af Inatsisartut i 2016, idet den maksimale årlige realvækst dog foreslås reduceret fra 1,5 pct. til 1 pct.

Den gennemsnitlige årlige realvækst siden 2003 i de samlede årlige udgifter har ligget omkring 1,0 pct. Med forslaget lægges der op til at halvere denne vækst. Det skyldes som nævnt ovenfor behovet for at reducere den offentlige sektors størrelse. Den offentlige sektor i Grønland er selv efter nordiske forhold meget stor allerede, og det er derfor nødvendigt at begrænse udviklingen i sektoren og herved skabe bedre forudsætninger for udvikling af den private sektor.

De ændringer i befolkningssammensætningen, som gør sig gældende i disse og de kommende år, vil stille krav om videreudvikling af dele af den offentlige sektor. Det gælder bl.a. inden for sundhedsvæsenet og på ældreområdet. De foreslåede begrænsninger vil ikke forhindre, at

der træffes politiske beslutninger om at udvikle visse dele af den offentlige sektor og forbedre forholdene for borgere og virksomheder. Det vil være også være muligt at foretage væsentlige ændringer af dele af den offentlige sektor inden for en begrænset tidsperiode. En sådan ændring kan dog medføre, at der skal gennemføres besparelser inden for andre dele af den offentlige sektor, hvis de fastsatte begrænsninger for realvæksten i de offentlige udgifter skal efterleves.

Efterspørgslen efter offentlige serviceydelser er i realiteten uendelig. Der er næppe nogen offentlig ordning, bygning eller andet, der ikke kan forbedres eller udbygges, hvis bare der tilføres midler nok. Det er som altid en central politisk opgave at prioritere de begrænsede midler, som er til rådighed, så de anvendes bedst muligt ikke bare i den offentlige sektor, men også til gavn for landet som helhed, herunder den meget vigtige private sektor, hvor de økonomiske værdier skabes. Et krav om, at kommunernes årsbudgetter og selvstyrets finanslove blot skal være i balance eller udvise overskud vil ikke være tilstrækkeligt til at mindske udviklingen af den offentlige sektor. Det er også nødvendigt at fastlægge et mål for udviklingen, der over tid vil mindske den offentlige sektors andel af den samlede økonomi.

Der er desuden ikke taget højde for udviklingsbehovet i kommuner, der oplever vækst i indbyggertallet.

Såfremt væksten i kommunens samlede udgifter begrænses som foreslået, vil det medføre, at kommunen med befolkningstilvækst bl.a. ikke kan bygge og drive nye skoler og institutioner til de kommende indbyggere, og dermed vil den sociale armod i samfundet bestå i mange år ud i fremtiden, uden at kommunen vil kunne gøre noget ved dette.

Der er på baggrund af høringssvaret indsat regler, som gør det muligt at tage højde for ændringer i bl.a. befolkningstallene. Se forslaget til § 2, stk. 3-6.

Kommune Kujalleq og Qeqqata Kommunian har herudover anført, at forslaget om, at budgetterne ikke må udvise underskud umuliggør, at der kan budgetteres med at overflytte anlægsprojekter mellem årene, idet det ikke er muligt at inkludere de fulde budgetterede anlægsprojekter, uden at budgettet for et eller flere år i en budgetperiode vil være negative – dette på trods af, at kommunens akkumulerede overskud i de foregående regnskabsår til fulde ville dække det budgetterede underskud.

Derfor er det nødvendigt, at kommunerne får samme regnskabsmæssige adgang som Selvstyret i forbindelse med overførsel af anlægsbudgetter til de følgende år.

Forslaget er ændret således, at de beløb, som omfattes af opgørelsen i forslagens § 2, stk. 2, kun medregnes i det år, de bevilges. Uforbrugte midler, som overføres fra et finansår til et

andet, vil således medføre en forhøjelse af procentgrænserne i tilfælde, hvor de igen måtte blive omfattet af en bevilling eller tillægsbevilling. Herved vil det bl.a. blive muligt at foretage opsparinger f.eks. med henblik på gennemførelse af større investeringer i senere indkomstår.

Der forventes i en kommende bekendtgørelse om kommunernes og selvstyrets regnskaber åbnet mulighed for, at kommunerne får samme adgang som selvstyret til i deres regnskaber at overføre anlægsbevillinger til de følgende år.

Samtidig skal der åbnes op for, at ekstraordinære væsentlige udgifter, f.eks. ekstraordinær nedskrivning af private debitorer, herunder A-bidrag, kan budgetteres som en nedskrivning direkte på kommunens egenkapital.

Kommunerne har registreret betydelige tilgodehavender hos borgere og virksomheder. En del af disse tilgodehavender må anses for uerholdelige og bør derfor regnskabsmæssigt afskrives i kommunerne. En sådan afskrivning vil ikke fritage borgere og virksomheder fra at betale, hvad de skylder kommunerne, såfremt de har mulighed for det.

Afskrivninger af tilgodehavender foretages almindeligvis over driftsregnskaberne. Henset til den forventede størrelse som afskrivninger af kommunernes nuværende uerholdelige tilgodehavender kan få, vil en sådan fremgangsmåde sandsynligvis resultere i meget betydelige underskud i det eller de år, de foretages. Med henblik herpå er der derfor i forslaget åbnet mulighed for, at en kommune én gang kan få Naalakkersuisuts tilladelse til at foretage afskrivning af uerholdelige tilgodehavender over egenkapitalen.

For at forebygge, at der opstår en lignende situation i fremtiden, lægges der op til, at der i en kommende bekendtgørelse om kommunernes og selvstyrets regnskaber indføres regler, som pålægger kommunerne og selvstyret at foretage løbende driftsmæssige afskrivninger på deres tilgodehavender hos borgere og virksomheder.

Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq og Kommune Qeqertalik er enige i, at IT-systemer, som eksempelvis alene kommunerne benytter, er at betragte som fællesoffentlige, ligesom også systemer, som alene enkelte kommuner sammen med Grønlands Selvstyre måtte benytte, skal betragtes som sådan.

I forhold til forslaget § 46 a, stk. 1 og 2, er det Kommune Kujalleqs holdning, at teksten bør afspejle den gældende bekendtgørelse på området og affattes således:

”Naalakkersuisut kan efter indstilling fra bestyrelsen for forvaltningen for Fællesoffentlig IT og efter høring af Kommunerne bestemme:

- 1) Hvilke IT systemer, der skal anses for fælles offentlige, og
- 2) Hvilke fælles offentlige IT systemer Kommunerne og Grønlands Selvstyre skal benytte

Stk. 2 som anført I udkastet.”

Forslaget er indarbejdet i § 46 a, stk. 1.

Deloitte er, som revisor for Selvstyret og tre kommuner, enig i vigtigheden af at sikre en bæredygtig offentlig økonomi.

Deloitte finder, at der er behov for mere klare definitioner af de begreber, der indgår i bestemmelserne, således risikoen for manipulation af opgørelsesgrundlaget reduceres.

Forslaget er indarbejdet, således at § 2 og bemærkningerne hertil er søgt præciseret.

Deloitte gør opmærksom på, at der anvendes forskellige bevillingsbegreber i Selvstyret og kommunerne.

Det er rigtigt, at kommunerne ikke benytter samme opdeling på bevillingstyper som selvstyret. Dette ses dog ikke at være til hinder for, at der udarbejdes opgørelser baseret på kommunernes bevillinger (driftsbevillinger).

Når anlægsbevillingerne indeholder kapitalbevillinger, så betyder det omvendt, at også Selvstyrets DAU-poster skal indregnes i opgørelsen, hvilket ikke synes relevant – og samtidig vil det udgøre en forskel i forhold til kommunerne, hvor anlægsudgifterne ikke i dag indeholder kapitalbevillingerne.

I forslaget tages udgangspunkt i samme DA princip, som benyttes i finansloven. Dette ses ikke at have nogen negative konsekvenser i forhold til kommunerne, uagtet de ikke benytter samme princip.

Det bør præciseres, hvorvidt opgørelserne skal foretages inklusive eller eksklusive overførsler. Det bemærkes, at hvis opgørelsen er inklusive overførsler, så vil dette være til forskel fra kommunerne, der ikke p.t. har mulighed for at overføre mellem årene.

Forslaget er indarbejdet. Se § 2, stk. 3-6. Der henvises desuden til det ovenfor under kommunerne anførte vedrørende kommunernes adgang til at overføre anlægsbevillinger.

Forslaget bygger på en forventning om, at der arbejdes med reel flerårsbudgettering – og det

er ikke vores erfaring. Ser man i de kommunale budgetter, er overslagsårene ofte enten det samme beløb som i årsbudgettet eller simple fremskrivninger heraf. Desuden tages der ikke højde for tillægsbevillinger og mer/mindreforbrug.

Det er hensigten, at tillægsbevillinger skal indgå i de opgørelser, som udarbejdes i februar måned året efter. Det vil således ikke være muligt at omgå de begrænsninger, som bestemmelsen pålægger ved ikke at optage bevillinger på finansloven eller i årsbudgetterne for så efterfølgende at behandle disse som tillægsbevillinger.

Det er rigtigt, at fremskrivningerne i budgetoverslagsårene i både kommunerne og selvstyret ofte er forholdsvis simple. Sådanne fremskrivninger vil dog også kunne give indtryk af, om der er risiko for, at en kommune eller selvstyret risikerer at overskride begrænsningerne, og dermed i behandlingen af næste års årsbudget eller finanslov bør forholde sig konstruktivt til, hvordan væksten kan reduceres. Der henvises til det ovenfor anførte om implementeringen af de nye regler. Selvom der ikke er flerårige budgetteringer, så vil et års højere offentligt forbrug end 0,5% påvirke råderummet i de følgende år, som det er vist i figur 3-5. Den 4-årige grænse vil med tiden være en begrænsning på det offentlige forbrug.

Det forhold, at der ikke tages hensyn til ikke bevilget mere- eller mindre forbrug gør, at hvis der kommer uforudsete ændringer i indtægter eller udgifter, så kan man stadig overholde budgetstillingen. Dette gør bare opgørelsesmetoden mere robust over for kriser.

Det er Deloitte's vurdering, at fremrykningen af den bagudrettede opgørelse af budgetstillingen vil øge risikoen for efterfølgende ændringer, da det ikke p.t. kan forventes, at kommunerne og Selvstyret er færdige med kvalitetssikringen af årsregnskaber med udgangen af februar måned.

Den foreslåede ændring af § 2 indebærer, at der ikke længere skal foretages en opgørelse på baggrund af regnskaberne. Opgørelsen omfatter alene vedtagne årsbudgetter, finanslove og tillægsbevillinger.

Opgørelsen indeholder ikke umiddelbart reguleringer for den demografiske udvikling. Dette vil kunne/bør imødegås med en demografi-regulering af de enkelte elementer i opgørelsen.

Forslaget er indarbejdet. Se § 2, stk. 3 og 4.

Grønlands Erhverv (GE)

Det er i udgangspunktet positivt, at den maksimale årlige realvækst i de offentlige udgifter sænkes fra 1,5 % til 1,0 %, men vi ser med nogen bekymring på, hvad dette kan betyde for vækst- og udviklingspotentialer i visse kommuner og de deraf afledte effekter på det lokale

erhvervsliv.

En begrænsning i væksten i den offentlige sektor har alene til formål at lægge bånd på denne sektor. Overstiger væksten i den samlede økonomi væksten i den offentlige sektor, vil det indebære, at den private sektor vokser mere end den offentlige sektor. En begrænsning af væksten i den offentlige sektor vil medføre behov for skarpere prioritering af midlerne, hvilket bl.a. må forventes at resultere i begrænsninger af visse offentlige indkøb og investeringer. En sådan prioritering kan også få betydning for de dele af erhvervslivet, som leverer varer og ydelser til det offentlige. Disse virksomheder kan med fordel søge at øge deres salg til private og herved kompensere sig for en eventuel nedgang i salget til det offentlige.

Det ses ikke af forslaget, at der er taget højde for udviklingen i befolkningstallet og demografien. Der bør derfor evt. vurderes en regulering i opgørelsesmetoden, som tager højde for ovenstående.

Forslaget er indarbejdet. Se § 2, stk. 3 og 4.

GE ser det som værende relevant, at der kan anvendes fælles-offentlige IT-systemer, selvom ikke alle enheder skal anvende de pågældende systemer.

Departementet for Kultur, Uddannelse og Kirke (IKIN) anbefaler, at det i den foreslåede bestemmelse vedrørende fælles offentlige IT systemer tydeliggøres, hvad det vil sige, at de omhandlede systemer anses for fælles offentlige.

Forslaget er indarbejdet. Se § 46 a, stk. 1.

I bemærkningerne til § 46 a nævnes, at i det omfang en kommune eller Grønlands Selvstyre enten efter pålæg eller frivilligt beslutter at benytte et fælles offentligt IT system, anses dette for omfattet af undtagelsesbestemmelsen i udbudslovens § 3, nr. 3, hvorefter indkøb fra andre offentlige myndigheder eller institutioner ikke indebærer udbudspligt.

Bemærkningerne til § 46 a er tilrettet og henvisningen til udbudslovens § 3, nr. 3 er udgået.

IKIN finder, at forslaget er en besværlig måde at søge at regulere kommunernes brug af it-systemer. Det mest enkle er at pålægge kommunerne et fælles kommunalt it-selskab til varetagelse af deres it-drift.

Det vil næppe være hensigtsmæssigt eller økonomisk rationelt at etablere et juridisk uafhængigt selskab, hvis eneste opgave består i at levere ydelser til det offentlige. Tidligere erfaringer fra dette område med sådanne løsninger synes heller ikke at tale for en sådan organisationsmodel.

Det kan oplyses, at kommunerne ved indførelsen af MitID i løbet af sommeren 2021 vil blive pålagt en myndighedsopgave til udstedelse af MitID. Kravene hertil vil være, at kommunerne hver især skal aflevere en ISAE 3000 revisionserklæring og leve op til ISO 27.001 eller en tilsvarende standard. Alene revisionsomkostningerne for den enkelte kommune må forventes i størrelsesordenen 250.000 kr. Hertil omkostninger til udarbejdelse og vedligeholdelse af de fornødne procedurer i forbindelse med ISO 27.001 eller tilsvarende.

IKIN kan ikke umiddelbart tilslutte sig den foreslåede nye affattelse af § 46 a.

Departementet for Boliger og Infrastruktur bemærker, at figurnummerering mangler.

Er indarbejdet.

Bilag 2

Forslaget sammenholdt med gældende lov	
Gældende formulering	Forslaget
	§ 1 I Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber, som ændret ved Inatsisartutlov nr. 24 af 28. november 2018, foretages følgende ændringer:
<p>§ 2. Den samlede budgetstilling på de samlede offentlige finanser skal over 4 år være i balance eller udvise et overskud.</p> <p>Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte krav om balance i budgetstillingen er overholdt, hvis:</p> <p>1) den samlede saldo for ordinære indtægter, drift og anlæg på en kommunes årsbudgetter eller Grønlands Selvstyres finanslove over 4 år ikke udviser underskud,</p> <p>2) kommunernes eller Grønlands Selvstyres samlede udgifter til drift har en realvækst på maksimalt 1,5 procent om året og en samlet realvækst over 4 år på maksimalt 2,00 procent, og</p> <p>3) kommunernes eller Grønlands Selvstyres samlede udgifter til drift og overførsler</p>	<p>1. § 2 affattes således:</p> <p>” § 2. Den samlede budgetstilling i en kommune eller i Grønlands Selvstyre skal over 4 år være i balance eller udvise et overskud, jf. dog stk. 3.</p> <p>Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte krav om balance i budgetstillingen er overholdt, hvis en kommunes årsbudget inklusiv budgetoverslagsår eller Grønlands Selvstyres finanslov inklusiv budgetoverslagsår:</p> <p>1) ikke udviser underskud i forhold til den samlede saldo for anlæg, drift, indtægter og tilskud, og</p> <p>2) de samlede bevillinger til drift, tilskud og anlæg maksimalt har en realvækst på 1,00 pct. i et år og maksimalt har en samlet</p>

<p>maksimalt udgør 93 procent af de forventede indtægter over en 4 årig periode.</p> <p>Stk. 3. Ved ordinære indtægter forstås andre indtægter end indtægter nævnt i § 18, stk. 3.</p>	<p>realvækst over 4 år på 2,00 pct.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Efter godkendelse af Inatsisartut kan der ved opgørelse efter stk. 2 ses bort fra udgifter, der kan henføres til investeringer i bolig-, erhvervs- eller infrastrukturprojekter, som efter en konsekvensvurdering vurderes at have et samlet positivt samfundsøkonomisk afkast.</p> <p><i>Stk. 4.</i> De i stk. 2, nr. 2, anførte procentsatser forhøjes med 80 pct. af den gennemsnitlige af Grønlands Statistik senestr opgjorte befolkningstilvækst per 1. januar for 3 år.</p> <p><i>Stk. 5.</i> De i stk. 2, nr. 2, anførte procentsatser reduceres med 50 pct. af det gennemsnitlige af Grønlands Statistik senest opgjorte befolkningsfald per 1. januar for 3 år. De i stk. 2, nr. 2, anførte procentsatser kan maksimalt reduceres med 0,25 pct. point per år.</p> <p><i>Stk. 6.</i> De i stk. 2 nævnte procentsatser forhøjes med en sats svarende til den andel, et beløb udgør af næste finansårs bevillinger, såfremt et overført beløb er medregnet ved opgørelserne for tidligere finansår.</p> <p><i>Stk. 7.</i> De i stk. 2 nævnte procentsatser forhøjes med en sats svarende til den andel, et beløb udgør af næste finansårs bevillinger, såfremt beløbet i opgørelsesperioden er modtaget i forbindelse med opgaver overført fra kommunerne eller selvstyret. I disse tilfælde reduceres de i stk. 2 nævnte procentsatser med en sats svarende til den andel et beløb udgør af næste finansårs bevillinger, såfremt beløbet i opgørelsesperioden er overført i forbindelse med opgaver overført fra kommunerne eller Grønlands Selvstyre.</p>
<p>§ 4. Den naalakkersuisoq, som efter Formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, foretager</p>	<p>2. § 4 affattes således: ” § 4. Den Naalakkersuisoq, som efter Formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, udarbejder</p>

<p>hvert år inden udgangen af april en opgørelse af budgetstillingen og rammerne for de i § 2, stk. 2, nr. 2 og 3, nævnte saldi for de følgende 4 finansår for hver kommune og Grønlands Selvstyre.</p>	<p>hvert år inden udgangen af februar en oversigt over kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetstilling i de 4 foregående finansår. Oversigten forelægges Økonomisk Råd til udtalelse inden offentliggørelse.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Den Naalakkersuisoq, som efter Formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, foretager hvert år inden udgangen af april en opgørelse af rammerne for de i § 2, stk. 2, nr. 2, nævnte saldi for de følgende 4 finansår for hver kommune og Grønlands Selvstyre. Opgørelsen forelægges kommunerne til udtalelse inden offentliggørelse.”</p>
	<p>3. I § 13 indsættes som stk. 4: ” <i>Stk. 4.</i> Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, at der på finansloven skal afsættes bevillinger til løbende vedligeholdelse og renovering af Grønlands Selvstyres faste ejendomme, anlæg og aktiver.</p>
<p>§ 14. Finanslovsforslaget indeholder forslag til bevillinger til projektering af Grønlands Selvstyres anlægs- og renoveringsopgaver.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Finanslovsforslaget indeholder forslag til bevillinger til udførelse af Grønlands Selvstyres anlægs- og renoveringsopgaver.</p> <p>§ 15. Finanslovsforslaget indeholder forslag til bevillinger til Grønlands Selvstyres investeringer i fast ejendom, anlæg og andre aktiver.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Finanslovsforslaget indeholder forslag til bevillinger til Grønlands Selvstyres lånetilsagn til anlægs- og renoveringsopgaver.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Finanslovsforslaget indeholder forslag til bevillinger til Grønlands Selvstyres</p>	<p>4. §§ 14-17 affattes således: ” § 14. Anlægs- og renoveringsfonden er en budget- og regnskabsteknisk fond, som indgår i landskassen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> I Anlægs- og renoveringsfonden indtægtsføres finanslovens anlægsbevillinger. Dette gælder også anlægsbevillinger, som senere er godkendt af Inatsisartuts finansudvalg og bevillinger som måtte være afsat i medfør af § 13, stk. 4.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Anlægsprojekternes udgifter udgiftsføres i Anlægs- og renoveringsfonden.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Betalingsforskydninger mellem finansårene udlignes i Anlægs- og renoveringsfonden.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Mindreudgifter på det enkelte anlægsprojekts bevilgede totaludgift tilbageføres til Landskassen, når projektet er afsluttet.</p> <p>§ 15. Den Naalakkersuisoq, som efter formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, fastsætter</p>

<p>tilskud til anlægs- og renoveringsopgaver.</p> <p>§ 16. Naalakkersuisut udarbejder en årlig redegørelse til Inatsisartut om anvendelsen af de i § 14 og § 15 nævnte bevillinger. Redegørelsen skal blandt andet indeholde en separat status for henholdsvis nye projekter, igangværende projekter og afsluttede eller aflyste projekter.</p> <p>§ 17. Naalakkersuisut kan fastsætte regler om overførsel af de i § 14 og § 15 nævnte bevillinger til senere finansår, når et mindre forbrug skyldes forsinkelser vedrørende en anlægs- eller renoveringsopgave.</p>	<p>budget- og bevillingsmæssige bestemmelser for Anlægs- og renoveringsfondens virksomhed.</p> <p>§ 16. Den Naalakkersuisoq, som efter formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, forestår den løbende administration af Anlægs- og renoveringsfonden.</p> <p>§ 17. Naalakkersuisut udarbejder en årlig redegørelse til Inatsisartut om Anlægs- og renoveringsfondens aktivitet, herunder en separat status for henholdsvis nye projekter, igangværende projekter og afsluttede eller aflyste projekter.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Redegørelsen opdeles på projekttyper og projektgrupper og således, at der skelnes mellem bevillinger afsat til nyanskaffelse og bevillinger til vedligeholdelse og renovering.”</p>
	<p>5. Efter § 20 indsættes:</p> <p>” § 20 a. Kommunalbestyrelsen kan godkende oprettelse af en anlægs- og renoveringsfond for kommunen. Fonden er en budget- og regnskabsteknisk fond, som indgår i kommunekassen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> I anlægs- og renoveringsfonden indtægtsføres årsbudgettets anlægsbevillinger og anlægsbevillinger, som er godkendt som tillægsbevillinger.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Anlægsprojekternes udgifter udgiftsføres i anlægs- og renoveringsfonden. Betalingsforskydninger mellem finansårene udlignes i anlægs- og renoveringsfonden. Mindreudgifter på et anlægsprojekts bevilgede totaludgift tilbageføres til kommunekassen, når projektet er afsluttet.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Økonomiudvalget udarbejder en årlig redegørelse til kommunalbestyrelsen om anlægs- og renoveringsfondens aktivitet, herunder en separat status for henholdsvis nye projekter, igangværende projekter og afsluttede eller aflyste projekter.”</p>
<p>§ 42. Kommunens regnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen. Regnskabet skal ledsages af:</p>	<p>6. § 42, stk. 1, affattes således:</p> <p>” Kommunens regnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen. Regnskabet skal ledsages af:</p>

<p>1) en fortegnelse over kommunens kautions-, leje-, leasing- og garantiforpligtelser, 2) i fornødent omfang årsagsforklarende bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevilling og regnskab, og 3) årsagsforklarende bemærkninger om forholdet til kommunernes investeringsplaner, de flerårige budgetoverslag m.v.</p>	<p>1) bemærkninger fra revisionen, 2) en fortegnelse over kommunens kautions-, leje-, leasing- og garantiforpligtelser, 3) i fornødent omfang årsagsforklarende bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevilling og regnskab, og 4) årsagsforklarende bemærkninger om forholdet til kommunernes investeringsplaner, de flerårige budgetoverslag m.v.</p>
	<p>7. Efter § 42 indsættes: ” § 42 a. Naalakkersuisut kan give tilladelse til, at en kommune senest med virkning for årsregnskabsåret for 2023 regulerer sin egenkapital med afskrivning af kommunens ubetalte forfaldne tilgodehavender. Tilladelsen kan ikke omfatte tilgodehavender, som på afskrivningstidspunktet har været forfaldne i mindre end 2 år. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere vilkår og betingelser for en sådan tilladelse, herunder fastlægge hvilke fordringstyper, der kan omfattes af en tilladelse.</p>
<p>§ 43. Revisionens bemærkninger til årsregnskabet meddeles økonomiudvalget. Økonomiudvalget indhenter besvarelse fra de kommunale myndigheder, hvis forvaltning ikke direkte hører under økonomiudvalget. Besvarelsen skal indgå i økonomiudvalgets samlede indstilling til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om besvarelse af de fremkomne bemærkninger til årsregnskabet og årsregnskabet godkendelse.</p>	<p>8. § 43, stk. 1, 1. pkt., ophæves.</p>
<p>§ 46 a. Naalakkersuisut kan fastsætte regler om følgende: 1) At kommunerne og Grønlands Selvstyre sammen skal etablere en organisation til anskaffelse, drift og udvikling af fælles offentlige IT systemer. Naalakkersuisut kan herunder fastsætte regler for hvordan</p>	<p>9. § 46 a affattes således: ” § 46 a. Naalakkersuisut kan efter indstilling fra bestyrelsen for forvaltningen af Fællesoffentlig IT, og efter høring af kommunerne, bestemme: 1) hvilke IT systemer, der skal anses for fælles offentlige, og</p>

<p>organisationen skal ledes, efter hvilke kriterier IT systemer må anses for fælles offentlige, hvordan organisationens omkostninger skal fordeles mellem kommunerne og Grønlands Selvstyre, om organisationen kan udføre opgaver for andre end kommunerne og Grønlands Selvstyre m.v.</p> <p>2) Naalakkersuisut kan endvidere bestemme, hvilke fælles offentlige IT systemer kommunerne og Grønlands Selvstyre skal benytte.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Naalakkersuisut kan bestemme, at kommunerne og Grønlands Selvstyre i nærmere bestemt omfang skal delegerer dataansvaret til den i stk. 1 nævnte organisation.”</p>	<p>2) hvilke fælles offentlige IT systemer kommunerne og Grønlands Selvstyre skal benytte, herunder om pligten skal gælde alle kommunerne og Grønlands Selvstyre eller kun nogle af disse.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, at kommunerne og Grønlands Selvstyre sammen skal etablere en organisation til anskaffelse, drift og udvikling af fælles offentlige IT systemer. Naalakkersuisut kan herunder fastsætte regler for, hvordan organisationen skal ledes, efter hvilke kriterier IT systemer må anses for fælles offentlige, hvordan organisationens omkostninger skal fordeles mellem kommunerne og Grønlands Selvstyre, om organisationen kan udføre opgaver for andre end kommunerne og Grønlands Selvstyre m.v.”</p>
<p>§ 49. Anlægs- og renoveringsfonden, jf. §§ 21-24 i landstingslov om Grønlands Hjemmestyres budget, nedlægges den 31. december i det 5. år efter at §§ 14-17 er trådt i kraft, jf. § 01 stk. 2. §§ 21-24 i landstingslov om Grønlands Hjemmestyres budget ophæves samtidig med at Anlægs- og Renoveringsfonden nedlægges.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om nedlæggelse af Anlægs- og renoveringsfonden, herunder fastsætte en overgangsordning for afvikling af projekter under fonden og for overførsel af midlerne i fonden.</p> <p>§ 50. Bestemmelserne i §§ 2-5 finder ikke anvendelse i perioden 1. januar 2019 til 31. december 2021, jf. dog stk. 2.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Naalakkersuisut kan ved bekendtgørelse forkorte den i stk. 1 fastsatte suspensionsperiode.</p>	<p>10. §§ 49 og 50 ophæves.</p>
	<p>§ 2</p>

	<p>Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2022 og har virkning for årsbudgetter og finanslove, der vedtages efter lovens ikrafttræden.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ved lovens ikrafttræden ophæves §§ 21-24 i landstingslov nr. 8 af 29. oktober 1999 om Grønlands Hjemmestyres budget.</p> <p><i>Stk. 3.</i> For 2023 fastlægges rammerne for de i § 2, stk. 2, nr. 2, nævnte saldi som affattet ved denne Inatsisartutlovs § 1, nr. 1, for de følgende 4 finansår for hver kommune og Grønlands Selvstyre på grundlag af kommunernes årsbudgetter og Grønlands Selvstyres finanslov for 2021 og de tillægsbevillinger, som er godkendt inden 1. januar 2022 med tillæg af 1,50 pct. af det vedtagne årsbudget eller finanslov. Opgørelsen foretages af den Naalakkersuisoq, som efter Formanden for Naalakkersuisuts nærmere bestemmelse er bemyndiget hertil, inden udgangen af april 2022.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Opgørelser som nævnt i § 4, stk. 1, omfatter alene finansår afsluttet efter Inatsisartutlovens ikrafttræden og udarbejdes første gang inden udgangen af februar 2023.</p>
--	--